

INFORME 3: ANÀLISI DE GRUPS DE DISCUSSIÓ **Ciutat Vella (Barcelona)**

HEBE
PROJECT

Projecte de recerca "PROJECTE HEBE. L'empoderament de joves en la comunitat. Anàlisi de casos a partir de tres comunitats (HEBE-III). Projecte Ref.: PID2020-119939RB-100 finançat per MCIN/ AEI/ 10.13039/501100011033"

Avís legal:

Aquesta obra està subjecta a una llicència de Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada 4.0 Internacional de Creative Commons (CC BY-NC-ND 4.0). <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

Autoria de l'informe

Anna Ciraso

Núria Fabra

Miquel Gómez

Carles Vila

Laura Corbella

Paloma Valdívía

Lucas M. Martínez

Héctor Nuñez

Asun Llena

Xavier Úcar

Sumari de continguts

1. Introducció a l'informe.....	4
2. Aplicació metodològica dels grups de discussió	5
2.1. Disseny de l'instrument.....	5
2.2. Selecció de participants.....	6
2.3. Aplicació i desenvolupament del treball de camp	8
3. Resultats.....	11
3.1. Bloc A. Dimensions d'empoderament.....	11
3.1.1. Taula de freqüències	11
3.1.2. Descripció rica de cada codi	11
3.2. Bloc B. Valoració de la comunitat	16
3.2.1. Taula de freqüències	16
3.2.2. Descripció rica de cada codi	17
3.3. Bloc C. Reflexió entorn de la comunitat.....	32
3.3.1. Taula de freqüències	32
3.3.2. Descripció rica de cada codi	32
4. Propostes.....	37
5. Síntesi	38
6. Bibliografia	39
Annex 1. Guió grups de discussió.....	40
Annex 2. Codis i definicions.....	44

Sumari de taules

Taula 1. Persones joves no associades	7
Taula 2. Persones joves associades	7
Taula 3. Professionals	8
Taula 4. Famílies	8
Taula 5. Freqüències de les dimensions d'empoderament en els grups de discussió	11
Taula 6. Freqüències amb relació als codis relacionats amb els agents, els moments i els processos per a l'empoderament juvenil	16
Taula 7. Freqüències relacionades amb la reflexió sobre la comunitat	32

1. Introducció a l'informe

Aquest informe forma part d'una de les estratègies metodològiques portades a terme en el marc del projecte d'R+D+I «Projecte HEBE. L'empoderament de joves en la comunitat. Anàlisi de casos a partir de tres comunitats. Ref.: PID2020-119939RB-I00», finançat per MCIN/AEI/10.13039/501100011033/.

L'estudi que es presenta té algunes qüestions inicials que guien el seu treball i a les quals d'una manera o una altra s'espera poder donar alguna resposta: com influeix la comunitat en l'empoderament juvenil? Quines estratègies i recursos hauria de potenciar la comunitat per tal de facilitar l'empoderament juvenil? Quines sinergies s'estableixen entre els projectes socioeducatius amb finalitat empoderadora i el seu entorn comunitari? Quin és l'impacte dels projectes d'empoderament juvenil en les persones joves i en la comunitat?

Aquestes qüestions són abordades a través de diferents estratègies metodològiques. La voluntat és tenir present aquesta mirada multimetodològica per tal d'aprofitar específicament allò de particular que pot aportar cada proposta metodològica i escollir, d'aquesta manera, les qüestions més oportunes en cada cas. A la vegada, també es busca la complementarietat entre les propostes i la màxima garantia d'abast d'informació en la recerca.

L'informe que ara teniu a les mans recull de manera sintètica el treball que s'ha portat a terme per mitjà de la realització de grups de discussió amb joves, famílies i professionals de la comunitat delimitada pel sector de Ciutat Vella a Barcelona, és a dir: el Casc Antic i el Barri Gòtic. Aquest informe, juntament amb els informes d'entrevistes i de relats de vida, formen el recull de dades que fonamenten i donen lloc a l'*Informe de comunitat: Ciutat Vella (Barcelona)*.

2. Aplicació metodològica dels grups de discussió

El grup de discussió (GD) és un mètode d'entrevista que se situa en la interacció entre el grup i la construcció conjunta d'un significat. D'acord amb Stewart, Shamdasani i Rook (2007), la interacció de les persones participants genera un efecte de sinergia que permet respondre i construir en funció de les reaccions dels altres membres del grup. En aquest sentit, el GD ha estat de gran ajuda per extreure una diversitat de perspectives i aprofundir entorn de la contribució de la comunitat a l'empoderament juvenil. L'equip de recerca ha tingut l'oportunitat d'estudiar les maneres en què els individus donen sentit col·lectivament a aquest fenomen i han construït significats al seu voltant.

A cada comunitat s'han fet quatre grups de discussió, que han permès configurar discursos complementaris sobre la comunitat i l'empoderament juvenil:

1. GD 1: persones joves organitzades de la comunitat
2. GD 2: persones joves no organitzades de la comunitat
3. GD 3: agents socioeducatius de la comunitat (professorat, educadors i educadores, metges i metgesses, policies, etc.)
4. GD 4: pares, mares o tutors de joves de la comunitat

L'objectiu general que ha guiat aquesta tècnica de recollida de dades és el d'analitzar i optimitzar els processos i els recursos de la comunitat per a l'empoderament juvenil, amb les idees específiques següents:

- Identificar els processos i els recursos que la comunitat articula i aplica per facilitar l'empoderament juvenil.
- Analitzar la percepció i la valoració que la comunitat té sobre la joventut i els seus processos d'empoderament.
- Proposar estratègies d'acció socioeducativa per afavorir l'empoderament juvenil comunitari.

2.1. Disseny de l'instrument

El disseny del grup de discussió implica l'elaboració d'un guió, que, en la majoria dels casos, ajuda a ordenar de manera no interrogativa les temàtiques d'interès que haurien d'anar emergint durant la sessió grupal. Per tant, té una funció de guia i ajuda la persona o persones moderadores a distingir aspectes pendents de discutir (Fàbregues *et al.*, 2016). Amb aquesta premissa, el grup investigador va elaborar un guió segons les temàtiques que calia fer emergir, adaptant les preguntes marc als destinataris: joves, famílies, polítics i professionals. Per contra, va optar per deixar clar a totes les persones moderadores que calia anar modificant preguntes i afegint-ne de noves a mesura que avançava la sessió, amb la intenció d'adaptar-se al vocabulari de la discussió i fer emergir totes les temàtiques d'interès, tal com aconsellen Stewart i Shamdasani (2007) en la seva proposta metodològica per a grups de discussió.

El disseny de l'instrument parteix d'una estructuració conjunta per als tres instruments qualitius que s'apliquen en aquesta fase de la recerca: entrevistes, grups de discussió i relats de vida. La finalitat és partir d'una bateria àmplia de variables i preguntes, que seran escollides i adaptades per a l'especificitat de cada instrument metodològic. Aquest punt de partida conjunt per als tres instruments ha de facilitar la complementarietat i l'anàlisi conjunta dels resultats.

El procés seguit per a la construcció és el següent:

1. Constitució de la comissió encarregada del disseny i la implementació dels grups de discussió, formada per integrants de cada territori. Aquesta comissió identifica els objectius dels grups de discussió i planteja una primera bateria de variables.
2. Constitució d'un grup de treball amb participants de tots els instruments: entrevistes, grups de discussió i relats de vida. Aquest grup genera un instrument inicial amb una bateria de variables i preguntes que s'estructuren en tres àmbits: descriptiu, valoratiu i propositiu (vegeu l'annex 1). Aquest document, que recull també part de les aportacions de Maton (2008), serà la guia que orientarà la construcció del disseny dels grups de discussió.
3. La comissió del grup de discussió revisa el document compartit, amb l'objectiu de concretar el guió dels grups de discussió. S'identifiquen entre una i quatre preguntes genèriques inicials per començar el debat en els grups de discussió i preguntes més concretes per a cada àmbit (descriptiu, valoratiu i propositiu). S'elabora un guió específic per a cada col·lectiu: joves, professionals i famílies (vegeu l'annex 1).
4. La comissió del grup motor també elabora un document orientatiu per a la realització dels grups de discussió. Les orientacions inclouen (vegeu l'annex 1):
 - Benvinguda als assistents i signatura dels consentiments informats
 - Ronda de presentacions
 - Explicació dels objectius de la recerca
 - Explicació dels objectius del grup de discussió i del funcionament del grup
 - Inici de la sessió
 - Guió per conduir el grup de discussió

2.2. Selecció de participants

Es formen 4 grups de discussió, d'entre 6 i 10 persones cadascun, que permeten configurar discursos complementaris sobre la comunitat i l'empoderament juvenil. Aquests 4 grups de discussió es focalitzen en els perfils següents:

- Persones joves organitzades de la comunitat (GD_JA)
- Persones joves no organitzades de la comunitat (GD_JNA)
- Pares, mares o tutors de joves de la comunitat (GD_FAM)
- Agents socioeducatius de la comunitat (professors d'institut, metges de família, educadors, etc.) (GD_PROF)

Malgrat que a la memòria científicotècnica del Projecte HEBE-III es proposava formar un grup de discussió amb joves, finalment l'equip de recerca decideix duplicar el grup de discussió amb joves i fer-ne un amb persones joves associades i un altre amb persones joves no associades.

Dins de cada grup de discussió s'estableixen diverses variables que s'han de tenir en compte en el moment de formalitzar-ne la composició, si bé en el moment de portar a la pràctica aquests grups ha calgut flexibilitzar aquests criteris. Pel que fa als grups GD_JA i GD_JNA (persones joves associades i persones joves no associades), es va valorar significatiu considerar la paritat de gèneres, la procedència, l'edat (més grans de setze anys), el nivell d'estudis i l'ocupació (bàsicament, estudis/treball). Pel que fa al grup GD-FAM, es va considerar rellevant la paritat de gèneres, així com l'edat dels fills o filles. Finalment, el grup GD-PROF havia d'incloure professionals de la comunitat que treballassin directament amb joves, preferentment professors d'institut o de centres de formació professional, educadors socials d'atenció social

primària, professionals de la salut (metges d'atenció primària, professionals de centres de sexualitat, etc.), professionals dels serveis d'ocupació i d'inserció sociolaboral, professionals de joventut, del lleure, etc. No sempre ha estat possible mantenir un control estricte d'aquestes variables, ja que, en el moment de configurar els grups de discussió a les diverses comunitats, l'equip investigador s'ha trobat amb més dificultats de les previstes per aconseguir formar aquests grups; el grup de persones joves no associades és un exemple paradigmàtic d'aquestes dificultats en tots els territoris.

Cal destacar les dificultats de col·laboració en institucions clau com els centres educatius formals (instituts de secundària i centres de formació professional), la qual cosa ha dificultat la formació dels GD_JNA i també ha donat un cert biaix als GD amb professionals. Cal dir que aquestes dificultats han estat més intenses en uns territoris que no en d'altres, i Ciutat Vella ha estat la comunitat on aquestes dificultats han estat més notòries.

A continuació, es detalla la composició d'aquests grups de discussió al territori de Ciutat Vella (Barcelona).

Grups de discussió a Ciutat Vella (Barcelona)

Taula 1. Persones joves no associades

Codi	Data GD	Gènere	Edat	Estudis	Ocupació	Procedència
JNA1	03/12/22	Dona	21	Màrqueting	Treballa en l'hostaleria i en el sector administratiu	Catalunya
JNA2	03/12/22	Dona	19	Batxillerat Artístic		Estranger
JNA3	03/12/22	Dona	20		Treballa en una escola bressol	Estranger
JNA4	03/12/22	Dona	19	CFGM de Perruqueria		Catalunya
JNA5	03/12/22	Dona	18	Batxillerat Científic		Estranger
JNA6	03/12/22	Dona	20	CFGS de Dietètica	Treballa d'auxiliar d'infermeria	Catalunya
JNA7	03/12/22	Dona	19	CFGM d'Atenció a Persones Dependents		Estranger
JNA8	03/12/22	Dona	19		Treballa en l'hostaleria	Estranger
JNA9	03/12/22	Dona	23	Grau en Filologia Francesa	Treballa com a professora de reforç	Catalunya

Font: elaboració pròpia.

Taula 2. Persones joves associades

Codi	Data GD	Gènere	Edat	Estudis	Ocupació	Entitat
JA1	06/10/22	Dona	28	Estudis universitaris	Administrativa	Cultura popular

JA2	06/10/22	Dona	18	Estudiant universitària		Casal de Joves
JA3	06/10/22	Dona	16	Estudiant de secundària		Casal de Joves Autogestionat
JA4	06/10/22	Dona	15	Estudiant de secundària		Casal de Joves Autogestionat
JA5	06/10/22	Home	18	Estudiant universitari		Casal de Joves Autogestionat
JA6	06/10/22	Dona	24	Estudis universitaris	Dinamitzadora juvenil	Casal de Joves

Font: elaboració pròpia.

Taula 3. Professionals

Codi	Data GD	Gènere	Càrrec	Institució/entitat
PROF1	04/10/22	Home	Educador de carrer	ADSI
PROF2	04/10/22	Dona	Educadora de carrer	ADSI
PROF3	04/10/22	Home	Educador de carrer	ADSI
PROF4	04/10/22	Dona	Coordinadora de serveis	Agència de Salut Pública
PROF5	04/10/22	Home	Director	Espai Jove Palau Alòs
PROF6	04/10/22	Dona	Educadora social	Konsulta'm Ciutat Vella
PROF7	04/10/22	Dona	Professora	Escola d'Adults Francesc Layret
PROF8	04/10/22	Dona	Directora	Escola d'Adults Francesc Layret
PROF9	04/10/22	Dona	Coordinadora	Punt Jove de Ciutat Vella
PROF10	04/10/22	Dona	Dinamitzadora	Espai Jove Palau Alòs

Font: elaboració pròpia.

Taula 4. Famílies

Codi	Data GD	Gènere	Edat	Nre. fills/es	Edat
FAM2	18/10/22	Dona	50	2	16 i 18
FAM4	18/10/22	Home	50	1	18
FAM8	18/10/22	Dona	53	2	18
FAM15	18/10/22	Dona	50	2	15 i 18

Font: elaboració pròpia.

2.3. Aplicació i desenvolupament del treball de camp

L'aplicació i el desenvolupament del treball de camp es fa entre el maig i el desembre de 2022.

En un primer moment, es contacta amb el grup motor de cada territori sol·licitant una proposta de persones a les quals convidar als grups de discussió, tenint en compte els criteris de selecció de participants establerts. És el mateix grup motor qui fa la proposta directament de noms de possibles participants, o bé d'entitats del territori que podrien ajudar a contactar amb possibles participants.

Seguidament, la persona investigadora encarregada del treball de camp contacta per via telefònica amb les persones i les entitats proposades pel grup motor i fa una presentació del projecte de recerca on s'expliquen els objectius i les seves fases i se'ls proposa la seva participació. També s'expliciten les consideracions ètiques relacionades amb la seva participació (consentiment informat, ús i tractament de dades, confidencialitat, etc.).

Quan les persones accepten participar, es convoca una data i un lloc per a la realització del grup de discussió. Els grups de discussió tenen una durada aproximada de dues hores. Per dur-lo a terme, se segueixen les pautes orientatives per a la realització dels grups de discussió elaborades per la comissió que va dissenyar l'instrument (vegeu l'annex 1).

A continuació es relaten les incidències que hi ha hagut en el desenvolupament del treball de camp: Ciutat Vella.

Aconseguir formar els grups de discussió no ha estat una tasca fàcil, ja que es tracta d'una comunitat on hi ha una acció intensiva de les administracions públiques i on els equipaments i els recursos públics, així com les entitats i les xarxes associatives i veïnals, tenen una elevada càrrega de treball i presenten un fort desgast i *burnout* dels professionals.

El context presenta un alt percentatge de població migrada i un baix nivell de vida comunitària i de sentiment de pertinença al territori. Així mateix, els projectes que formen part del grup motor de Ciutat Vella tampoc no han facilitat aquests contactes, de manera que l'equip de recerca s'ha vist obligat a cercar vies alternatives amb altres entitats o projectes (esplais, casals de joves, centres cívics, entitats culturals, associacions de cultura popular, contactes personals, etc.).

Cal dir que, tot i haver contactat amb tots els instituts del territori, els equips directius han indicat estar en situació d'impossibilitat de facilitar la seva col·laboració, tot al·legant sobrecàrrega de treball, canvis en els equips directius, poca estabilitat del professorat, alta complexitat de l'alumnat, dificultats organitzatives pròpies de l'arrencada del curs, etc. Aquest factor ha incidit negativament en la composició dels GD amb famílies (no ha estat possible accedir institucionalment a les associacions de mares i pares, i s'ha hagut de fer mitjançant contactes personals i accedint a la informació publicada als webs dels instituts). Finalment, dues de les AFA van divulgar la convocatòria entre els seus associats, sense que això hagi facilitat la identificació de famílies voluntàries.

Tampoc no ha estat possible fer contactes amb joves no associats, ja que els instituts havien de ser una de les institucions que podien facilitar aquests contactes. Una cosa similar ha passat amb les entitats que treballen amb joves i que havien de facilitar aquests contactes.

Pel que fa als joves associats, es va contactar amb diferents entitats culturals del barri (Centre Cultural Sant Pere Apòstol, Geganters del Pi, Esbart Català de Dansaires, Geganters de la Plaça Nova, etc.), d'on van sorgir alguns contactes de joves, amb una única incorporació provinent del grup motor. Es va contactar amb vuit joves pertanyents a diverses associacions o entitats del territori, i es va fer una primera convocatòria al Palau Alòs per al dijous dia 6 d'octubre del 2022 a les 19 hores, la qual va comptar amb la presència de 6 joves d'entre quinze i vint-i-vuit anys, 5 noies i 1 noi, majoritàriament estudiants de secundària o d'universitat. Aquest grup de discussió va tenir lloc entre les 19 i les 20:30 hores, aproximadament.

De les persones joves no associades, tot i haver intentat fer grups mixtos, la nul·la resposta dels instituts i de les entitats va obligar a fer un grup de discussió amb joves d'una única entitat del

territori i amb un perfil homogeni de participants. Aquest GD va tenir lloc el dissabte 3 de desembre del 2022, a les 12 hores, i hi van assistir 9 noies d'entre divuit i vint-i-tres anys, que combinen estudis i treball, i totes elles estan acollides en el centre que gestiona aquesta entitat.

Per constituir el grup de discussió amb famílies es va contactar amb 1 entitat i 2 AFA. No obstant això, tot i haver identificat fins a 15 possibles participants, homes i dones, finalment a la segona convocatòria (dimarts 18 d'octubre del 2022, de 16 a 18 hores, Palau Alòs) només van assistir-hi 4 persones. Les altres van comunicar impossibilitat d'assistència per data o urgències de darrera hora.

Finalment, pel que fa al grup de discussió amb professionals, es va contactar amb prop d'una vintena de professionals de diversos projectes que formen part del grup motor. Aquest GD va tenir lloc el dimarts 4 d'octubre de 2022, de 16 a 18 hores, al Palau Alòs, amb l'assistència de 10 professionals (7 dones i 3 homes) de diverses administracions, projectes i entitats del territori.

3. Resultats

3.1. Bloc A. Dimensions d'empoderament

3.1.1. Taula de freqüències

A la taula següent podem observar el nombre de vegades que apareixen els codis que fan referència a les nou dimensions de l'empoderament i com es distribueixen entre perfils entrevistats (joves, polítics i professionals).

Taula 5. Freqüències de les dimensions d'empoderament en els grups de discussió

	JOVES ASSOCIATS			FAMÍLIES			PROFESSIONALS			JOVES NO ASSOCIATS			Totals					
	N	Relatiu de fila	Relatiu de columna	Relatiu de taula	N	Relatiu de fila	Relatiu de columna	Relatiu de taula	N	Relatiu de fila	Relatiu de columna	Relatiu de taula	N	Relatiu de fila	Relatiu de columna	Relatiu de taula	Absolut	Relatiu de taula
Autoestima	0	0,00%	0,00%	0,00%	0	0,00%	0,00%	0,00%	0	0,00%	0,00%	0,00%	6	100,00%	22,22%	3,90%	6	3,90%
Autonomia	14	35,90%	33,33%	9,09%	8	20,51%	21,62%	5,20%	11	28,21%	22,92%	7,14%	6	15,38%	22,22%	3,90%	39	25,33%
Capacitat Crítica	2	50,00%	4,76%	1,30%	1	25,00%	2,70%	0,65%	0	0,00%	0,00%	0,00%	1	25,00%	3,70%	0,65%	4	2,60%
Eficàcia	5	50,00%	11,91%	3,25%	3	30,00%	8,11%	1,95%	2	20,00%	4,17%	1,30%	0	0,00%	0,00%	0,00%	10	6,49%
Identitat comunitària	7	23,33%	16,67%	4,54%	6	20,00%	16,22%	3,90%	12	40,00%	25,00%	7,79%	5	16,67%	18,52%	3,25%	30	19,48%
Metaaprenentatge	1	33,33%	2,38%	0,65%	0	0,00%	0,00%	0,00%	0	0,00%	0,00%	0,00%	2	66,67%	7,41%	1,30%	3	1,95%
Participació	12	21,82%	28,57%	7,79%	18	32,73%	48,65%	11,69%	18	32,73%	37,50%	11,69%	7	12,73%	25,93%	4,54%	55	35,71%
Responsabilitat	1	16,67%	2,38%	0,65%	1	16,67%	2,70%	0,65%	4	66,67%	8,33%	2,60%	0	0,00%	0,00%	0,00%	6	3,90%
Treball en equip	0	0,00%	0,00%	0,00%	0	0,00%	0,00%	0,00%	1	100,00%	2,08%	0,65%	0	0,00%	0,00%	0,00%	1	0,65%
Totals	42	27,27%	100,00%	27,27%	37	24,03%	100,00%	24,03%	48	31,17%	100,00%	31,17%	27	17,53%	100,00%	17,53%	154	100,00%

Font: elaboració pròpia.

En general, les categories més saturades són la participació, l'autonomia i la identitat comunitària. La resta dels codis mostren un nombre d'ocurrències més baix al balanç general i, també, a cada un dels perfils dels grups de discussió. Entre les persones joves associades, l'autonomia és el codi amb més ocurrències i la participació és el segon codi més citat, però, entre les famílies, les persones joves no associades i els professionals, la participació és en tots el codi més citat.

3.1.2. Descripció rica de cada codi

Participació

Hi ha 55 cites referents a la participació (35,71 % del total del bloc): 7 de persones joves no associades (d'ara endavant, JNA), 12 de persones joves associades (d'ara endavant, JA), 18 de famílies (d'ara endavant, FAM) i 18 de professionals (d'ara endavant, PROF).

En general, **la participació s'associa a recursos (espais, serveis i temps)**. És una participació canalitzada en entitats i associacions i no tant en l'àmbit informal i no organitzat:

«Si no pertany a una entitat o a un grup, és difícil de trobar un lloc on reunir-te; per tant, és difícil relacionar-te. Per exemple, l'Esbart Català té una seu, o has de ser dels Diablos o dels Falcons.» BCN_L2GD_Famílies

«Estoy en un club aquí al lado, de rugby, de aquí en el poblado.» BCN_L2GD_JovesNA

«No sé si compartís la misma sensación, pero es como si me faltase tiempo. Por mucho que me guste venir a un centro como este, la universidad y mi vida me ocupan mucho tiempo.» BCN_L2GD_JovesA

Amb relació a la participació en entitats i associacions, es destaca la **participació social i política**, així com en entitats que treballen l'**expressió artística**, cas en el qual fan referència a una entitat del barri del Raval, limítrofa a Ciutat Vella:

«Xamfrà es una formación muy formal, pero que tiene una mirada abierta. El Casal de Ciutat Vella (el Cau) tiene una mirada social y vas al casal por temas sociales y políticos, a Xamfrà se va más por temas formativos.» BCN_L2GD_JovesA

«El Cau está más politizado y ello atrae a un perfil de personas muy concreto, cosa que no ocurre con Xamfrà.» BCN_L2GD_JovesA

«Ara hi ha una productora de música aquí al barri que aglutina molts joves a través de la música. Tenen un local gran i és un lloc de trobada natural per als joves.» BCN_L2GD_Professionals

Un altre aspecte que es destaca és la **falta de relleu generacional**. Un altre cop, curiosament, són els mateixos adults els qui ho afirmen i més ho destaquen (PROF i FAM):

«A Sant Pere Apòstol sí que hi ha moviment de joves, però no està liderat per joves, potser hi ha alguna entitat a dins, però no està liderat per joves. Mira, com l'esbart, amb la diferència que a l'esbart, al club de sardanes, hi ha joves, però no estan liderats per joves.» BCN_L2GD_Famílies

«Sempre és com una veu interposada. Sempre és el professional que se'n va a una taula a dir que els joves volen tal i no sé què, poques vegades veuràs joves en aquestes taules de participació. En els processos de participació que s'han fet, poques vegades els veus directament implicats.» BCN_L2GD_Professionals

«Falta relleu generacional, hi ha algunes entitats que estan envellides i no hi ha hagut relleu, també per això, perquè hi ha hagut processos migratoris, canvis de població, realitats. I no s'han vist interpel·lats a entrar a l'associació de veïns, perquè "com entraré a l'associació de veïns si sou els que m'esteu mirant malament?", "qué hace este en el barrio?".» BCN_L2GD_Professionals

També es destaca **dissociació entre participació i territori**, ja que es reconeix que moltes activitats es fan fora del barri:

«Yo vivo delante del casal y, por el contrario, voy a un casal del barrio de Sagrada Família y hago todo mi ocio y mis actividades fuera del barrio, hago música lejos del barrio y casi todo lo hago fuera del barrio.» BCN_L2GD_JovesA

«Yo hago poca vida en el barrio, tengo un amigo que entrena conmigo y que vive dos calles más allá y que nunca me lo había encontrado por la calle, y eso que hago prácticas en el barrio, yo no veo gente de mi edad por las calles del barrio.» BCN_L2GD_JovesA

Aquesta falta d'identificació entre participació i territori es pot associar amb les **xarxes virtuals**, ja que són un altre element que cal tenir en compte pel que fa a la participació de les persones joves:

«Jo crec que les xarxes acaben sent un punt de trobada per a tot, per a una festa rave a la Ciutadella per evitar un desnonament... Però hi acaba havent un punt de trobada físic; per tant, sí que es mobilitzen. Potser les xarxes són la manera de vincular.» BCN_L2GD_Famílies

«Estamos hablando de la endogamia presencial, física, porque creo que estos límites van mucho más allá, las redes sociales, hay un activismo fuerte en redes sociales, y de hecho, se rompe creo mucho más hoy en día que antes con el territorio del barrio, con las ideas del barrio, con la realidad del barrio. Des del punt de vista d'un jove, potser està parlant amb gent d'Equador, de la Barceloneta i algun company de..., no?» BCN_L2GD_Professionals

Aquesta **dialèctica entre xarxes socials i territori** es pot associar amb el fet de conèixer gent (quan es parla d'autonomia).

Finalment, els JA associen la participació amb el fet de poder **prendre decisions**:

*«Tener poder de decisión de las cosas que se hacen en el barrio, sentir el barrio como tuyo.»
BCN_L2GD_JovesA*

*«Participar en la comunidad es sentirte parte de ella y poder organizar cosas, o, como ha dicho él, poder simplemente sentarte en una plaza y pasar la tarde con tus amigos.»
BCN_L2GD_JovesA*

Tal com veurem més endavant en la categoria d'autonomia, les persones joves relacionen aquesta **capacitat de prendre decisions** amb l'autonomia econòmica.

Autonomia

Hi ha 39 cites referents a l'autonomia, que representen un 25,33 % del total de cites del bloc: 14 de JA, 11 de PROF, 8 de FAM i 6 de JNA.

L'autonomia es relaciona, de manera especialment significativa en el cas de JA i PROF, amb la **capacitat econòmica i la capacitat per prendre decisions**. Es destaca el valor dels diners per tenir autonomia. Sense capacitat econòmica no és possible ser autònom o prendre decisions:

«Pero tú, como yo, puedes escoger trabajar o no para los turistas. Pero hay gente que no puede escoger. [...] Es el dinero lo que te permite tomar decisiones. Otras cosas también son importantes, pero, si no tienes dinero, pocas decisiones puedes tomar.» BCN_L2GD_JovesA

*«El dinero te permite hacer muchas más cosas y te permite sentirte más empoderado.»
BCN_L2GD_JovesA*

«Habría que diferenciar, pienso, entre los que tienen unas condiciones materiales que aseguran ya cierto tipo de intereses y los que tienen unas condiciones materiales, o que no permiten o que dan un significado diferente a lo que sería para ellos la autonomía o el empoderamiento.» BCN_L2GD_Professionals

Un altre aspecte que es destaca és el **valor dels espais propis, dels espais informals**. És a dir, l'autonomia es potencia en espais autònoms i que no es troben sota la tutela dels adults, mirada que ja ha sortit quan es parlava de la falta de relleu generacional en l'anterior apartat dedicat a la participació. Cal destacar que, mentre que famílies i professionals parlen d'espais comunitaris i col·lectius, les JNA parlen d'espais personals, individuals:

«No és pensar què podem fer pels joves, sinó oferir un espai perquè ells facin coses d'acord amb els seus interessos.» BCN_L2GD_Famílies

«Però el missatge que es pot donar és “tu, jove, necessites algú que t'ajudi a buscar feina perquè tu sol no pots”, “tu, jove, necessites alguna persona que t'ajudi en el terreny psicològic perquè segur que no estàs bé”.» BCN_L2GD_Professionals

«Tú tienes todo un espacio que es la habitación y que a mí me gusta mucho, porque es una habitación individual. Y si tú te sientes mal o algo y no quieres hablar, pues te encierras ahí. Y tampoco te van a decir, o sea no te dicen nada y esto no sé...» BCN_L2GD_JovesNA

«Bueno, tener tu casa, tú misma, tan joven, no depender de nadie ni de que nadie te esté diciendo “yo te pago esto o yo te doy esto, por eso tienes que aguantar esto”.» BCN_L2GD_JovesNA

Un altre factor que s'observa com a potenciador de l'autonomia de les persones joves és **conèixer gent, tenir amics, fer xarxa**:

«Pienso que estar en el Cau, en el Casal de Joves, me ayuda a conocer gente, a organizar cosas, te ayuda a empoderarte como persona.» BCN_L2GD_JovesA

«Però, clar, són activistes a títol personal i amb les amigues, però elles ho han exercit molt a l'institut, a classe, amb el grup classe, o amb amigues d'altres instituts, però que són amigues, no com a entitat, sinó com a amigues.» BCN_L2GD_Famílies

«Hi va perquè li interessa, perquè té xarxa, perquè té grup, allà sí que se sent empoderada, comparteixen inquietuds i interessos comuns i formen part d'un grup.» BCN_L2GD_Famílies

Finalment, les persones joves associades destaquen **l'entorn com a factor limitador, especialment a causa de la presència del turisme**. Sens dubte, aquesta és una característica singular del territori de Ciutat Vella:

«Yo intento actuar de la manera que quiero ser y me considero empoderada, pero no siempre lo hago, también por cómo me condiciona el entorno.» BCN_L2GD_JovesA

«La principal culpa de todo es el turismo, no se hacen fiestas en la calle por el turismo, no se pueden hacer cosas en las plazas por el turismo, los niños no pueden jugar en la calle por el turismo... Todo lo condiciona la presencia del turismo.» BCN_L2GD_JovesA

Respecte a l'autonomia, s'observen discursos diferenciats segons el grup: mentre que les JA parlen en sentit grupal, associatiu, comunitari, les JNA ho fan des d'una mirada personal, individual. Les JA tenen una visió ideològica del valor del grup, de la comunitat, del món associatiu (no institucionalitzat), mentre que les JNA tenen una visió centrada en el propi subjecte i les seves necessitats, sense plantejar-se el tema col·lectiu o comunitari.

Identitat comunitària

Hi ha 32 cites referents a la identitat comunitària (un 19,48 % del total del bloc): 12 de PROF, 9 de JA, 6 de FAM i 5 de JNA.

Un primer factor que es destaca amb intensitat és **la identitat fragmentada i una divisió entre gent del barri de sempre, gent del barri nouvinguda i gent de fora el barri**. Existeix una visió crítica envers la identitat del territori, ja que es reconeix la divisió entre la gent del barri «de tota la vida, de sempre» i les persones nouvingudes. No és una queixa o una visió negativa, sinó el reconeixement d'una realitat que cal fer visible i acceptar:

«La mayoría de las personas que forman parte de las asociaciones en las que estoy no son del barrio, son gente de fuera del barrio, que viene de otros barrios.» BCN_L2GD_JovesA

«¿Realmente se intenta llegar a los jóvenes que no son del barrio de toda la vida? ¿Realmente queremos llegar a ellos o tenemos miedo a que nos cambien la imagen que tenemos de nuestro barrio y de nuestra cultura?» BCN_L2GD_JovesA

«Jo soc del barri de tota la vida, de baixar a la plaça i trobar-nos i jugar i coneixe'ns tots, això ha desaparegut completament, això no existeix.» BCN_L2GD_Famílies

«Una cosa és ser del barri, de l'ètnia cultural, i l'altra és ser del barri com "voy a luchar por el barrio". Jo crec que hi ha una diferència.» BCN_L2GD_Professionals

La fragmentació de la identitat comentada en el punt anterior es relaciona directament amb la **diversitat cultural** (que és assenyalada majoritàriament pels PROF):

«Vengo de una cultura totalmente diferente, estoy aquí en Barcelona y este choque cultural, ¿cómo lo abordo?, ¿cómo lo gestiono en este sentido?» BCN_L2GD_Professionals

«Fer àrab sí que faria augmentar l'empoderament de les persones joves, perquè [...] moltes d'elles parlen àrab i, clar, l'empoderament té a veure amb el fet que la comunitat també permeti que la persona es desenvolupi.» BCN_L2GD_Professionals

«Una cosa és ser del barri, de l'ètnia cultural, i l'altra és ser del barri com “voy a luchar por el barrio”. Jo crec que hi ha una diferència.» BCN_L2GD_Professionals

Per contra, les JNA fan referència al seu nomadisme, a la lleugeresa temporal de la identitat comunitària:

«Porque el día de mañana no sabes si te tocará a ir a otro país u otras ciudades. Ahora mismo estamos viviendo aquí en Barcelona, pero el día de mañana no lo sabes.» BCN_L2GD_JovesNA

Finalment, reapareix un tema tractat amb anterioritat, **xarxes digitals versus presència territorial** (subcategoria de xarxes a participació i conèixer gent, a l'apartat d'autonomia). Per a la identitat comunitària de les persones joves, el territori és important, però també ho són les xarxes socials. Fins i tot caldria preguntar-se quina de les dues variables té més sentit:

«Sí, la meva igual, en les teves xarxes... Si és del barri, al barri, i si no, no.» BCN_L2GD_Famílies

«Sí, moltes, totes les que no tenen presencials.» BCN_L2GD_Famílies

«Endogamia presencial, física, porque creo que estos límites van mucho más allá, las redes sociales, hay un activismo fuerte en redes sociales, y de hecho, se rompe creo mucho más hoy en día que antes con el territorio del barrio, con las ideas del barrio, con la realidad del barrio.» BCN_L2GD_Professionals

Eficàcia

Hi ha 10 cites referents a l'eficàcia (6,49 % del total del bloc): 5 de JA, 3 de FAM i 2 de PROF.

Es destaca, igual que quan es parlava d'autonomia, **el valor dels espais propis, dels espais informals i de la capacitat de prendre decisions**:

«En el Cau me siento mucho más libre, tengo más capacidad de decisión, se me escucha más y puedo hacer más cosas que en el Centro Cívico del Pati Llimona.» BCN_L2GD_JovesA

«En el moment que hi va haver un espai van muntar una colla de diables. No, que el germen va ser al centre cívic, si has d'anar a un lloc, no, però si tens un espai, llavors sí.» BCN_L2GD_Famílies

Autoestima

Hi ha 6 cites referents a l'autoestima (3,9 % del total de cites del bloc), totes de JNA. Aquesta dada és interessant, però difícil d'explicar. Les joves no associades valoren l'autoestima com una cosa necessària per a l'empoderament personal, com també la necessitat de combatre la poca autoestima.

Cal destacar el valor de **sentir-se acompanyada, acollida, escoltada**, per fomentar l'autoestima:

«Me siento muy acogida por parte del equipo educativo, por las compañeras, y yo soy una persona a la que le cuesta mucho expresarse, ser cómo es, mostrarse cómo es, y aquí la verdad es que me lo han puesto bastante fácil para ser cómo soy.» BCN_L2GD_JovesNA

«Antes, no me sentía importante y ha sido llegar aquí y, de una cierta manera, con compañeras o educadoras te hacen sentir que están ahí para ti.» BCN_L2GD_JovesNA

Es destaca també la importància de tenir models o referents positius i l'acceptació d'una mateixa:

«Sí, me inspira, me inspira... Quiero ser como ellos o hacer todo lo posible para ello. Yo nunca sigo una cuenta que me baje la autoestima, yo sigo una cuenta que me suba la autoestima.» BCN_L2GD_JovesNA

«Pero siempre encuentras a esa persona o algún video que te dice “ser diferente no es tan malo, sino que es bueno de alguna forma” y hace sentirte bien y no tener esa baja autoestima.» BCN_L2GD_JovesNA

Responsabilitat

Hi ha 6 cites referents a la responsabilitat (3,9 % del total de cites del bloc): 4 de PROF, 1 de JA i 1 de FAM.

Es destaca la idea de **fer-se adult** com una cosa que facilita prendre responsabilitats de manera progressiva per part de les persones joves:

«Estar en una asociación no sé si me empodera, pero sí me ayuda a crecer como persona, me permite hacerme cargo de cosas que no puedo hacer en otros ámbitos como la familia o el trabajo. Puedo ser la tesorera, puedo ser la secretaria..., y estas cosas te las enseña una asociación, no te las enseña ni la familia ni el trabajo, y son cosas que te ayudan a crecer como persona.» BCN_L2GD_JovesA

«Què és ser jove, emancipar-se? Empoderar-se, en si què significa? Aconseguir viure sol, sortir, no? Tot això implica una responsabilitat afegida. He de pagar unes lletres, no sé què. He de formar-me, seguir estudiant... Tot això són responsabilitats que van afegides a fer-se gran, no?» BCN_L2GD_Professionals

També hi ha algú que defensa el valor de ser joves per si mateix i la llibertat que comporta aquesta etapa vital:

«Doncs disfrutar de la no responsabilitat, potser.» BCN_L2GD_Professionals

Finalment, pensem que no és possible treure conclusions de les categories de capacitat crítica (4 cites), metaaprenentatge (3 cites) i treball en equip (1 cita), pel baix nombre de cites de cadascuna d'aquestes 3 categories.

3.2. Bloc B. Valoració de la comunitat

3.2.1. Taula de freqüències

Aquesta taula fa referència a com valoren (joves, polítics i professionals) els elements que es troben a la comunitat.

Taula 6. Freqüències amb relació als codis relacionats amb els agents, els moments i els processos per a l'empoderament juvenil

	JOVES ASSOCIATS			FAMÍLIES			PROFSSIONALS			JOVES NO ASSOCIATS			Totals					
	N	Relatiu de fila	Relatiu de columna	Relatiu de taula	N	Relatiu de fila	Relatiu de columna	Relatiu de taula	N	Relatiu de fila	Relatiu de columna	Relatiu de taula	N	Relatiu de fila	Relatiu de columna	Relatiu de taula	Absolut	Relatiu de taula
Agents: Administració	8	80,00%	10,81%	3,38%	1	10,00%	2,08%	0,42%	1	10,00%	1,75%	0,42%	0	0,00%	0,00%	0,00%	10	4,22%
Agents: Altres agents	4	40,00%	5,40%	1,69%	4	40,00%	8,33%	1,69%	2	20,00%	3,51%	0,84%	0	0,00%	0,00%	0,00%	10	4,22%
Agents: Família	0	0,00%	0,00%	0,00%	0	0,00%	0,00%	0,00%	4	100,00%	7,02%	1,69%	0	0,00%	0,00%	0,00%	4	1,69%
Agents: Grup d'iguals	6	66,67%	8,11%	2,53%	1	11,11%	2,08%	0,42%	0	0,00%	0,00%	0,00%	2	22,22%	3,45%	0,84%	9	3,60%
Agents: Professionals/referents	1	3,70%	1,35%	0,42%	1	3,70%	2,08%	0,42%	7	25,93%	12,28%	2,95%	18	66,67%	31,03%	7,59%	27	11,39%
Espai virtual	3	21,43%	4,05%	1,27%	5	35,71%	10,42%	2,11%	3	21,43%	5,26%	1,27%	3	21,43%	5,17%	1,27%	14	5,91%
Espais i equipaments	28	29,47%	37,84%	11,81%	28	29,47%	58,33%	11,81%	20	21,05%	35,09%	8,44%	19	20,00%	32,76%	8,02%	95	40,08%
Moments	2	40,00%	2,70%	0,84%	2	40,00%	4,17%	0,84%	1	20,00%	1,75%	0,42%	0	0,00%	0,00%	0,00%	5	2,11%
Programes i serveis	14	31,82%	18,92%	5,91%	6	13,64%	12,50%	2,53%	15	34,09%	26,32%	6,33%	9	20,45%	15,52%	3,80%	44	18,57%
Recursos	8	42,11%	10,81%	3,38%	0	0,00%	0,00%	0,00%	4	21,05%	7,02%	1,69%	7	36,84%	12,07%	2,95%	19	8,02%
Totals	74	31,22%	100,00%	31,22%	48	20,25%	100,00%	20,25%	57	24,05%	100,00%	24,05%	58	24,47%	100,00%	24,47%	237	100,00%

Font: elaboració pròpia.

Des d'una perspectiva general, el codi que presenta més ocurrències, amb molta diferència, és el d'espais i equipaments, seguit pels codis: programes i serveis i agents-professional. A grans

trets, això es correspon amb una preeminència clara del codi principal en cada un dels perfils dels grups de discussió: famílies, persones joves associades, persones joves no associades i professionals. Canvia en els codis que els segueixen, que es troben de manera desigual en els diferents perfils.

3.2.2. Descripció rica de cada codi

Programes i serveis

Hi ha 44 cites referents als programes i els serveis (18,57 % del total de cites del bloc): 14 de JA, 6 de FAM, 15 de PROF i 9 de JNA.

Quan es parla de programes i serveis es fa referència bàsicament a l'existència o no de **teixit associatiu** i a l'**oferta d'activitats** que ofereixen (JA, FAM i JNA). I, també, a l'existència de serveis de l'Administració (JA i PRO):

«Pero vida asociativa, si la quieres encontrar la encuentras, porque hay fiestas mayores, asociaciones que colaboran mucho, tenemos el CAP de sanidad, los servicios mínimos sí existen. Jugar en la calle... Yo siempre había jugado en la calle, pero ahora es mucho más difícil, pero sí se puede.» BCN_L2GD_JovesA

«Yo pienso que depende, si necesitas cosas existen entidades y asociaciones.» BCN_L2GD_JovesA

«Sí que jo crec que com a barri té un cert teixit associatiu molt gran, i de recursos, i d'entitats que treballen per als joves, però potser sí que la línia de com adreçar-nos a ells o quina captació tenim, d'activitat adreçada a joves, es fa un buidatge del que pensen els joves, i creiem que tal, però després, a l'hora de la veritat, doncs costa arribar a ells, sigui a través de xarxes socials, o a través d'altres mètodes, però sí que és veritat que potser amb vista a cobrir totes les necessitats que tenen ells, costa, costa d'arribar-hi.» BCN_L2GD_Professionals

Es fa referència al **tipus de servei** que ofereixen les entitats. En funció de les necessitats unes persones es fixen en unes qüestions o en unes altres. Destaquen alguna entitat d'acollida (JNA i PRO):

«Yo, antes de entrar en este recurso, conocí una asociación que se llama Familia para Acogida, Familia per a Acollida, que son unas mujeres que ayudan a niños a quienes sus padres por circunstancias no pueden cuidarlos y los dan a unas familias para que los cojan una temporada y a ver cómo evolucionan, si llevarlos a otro sitio o no sé. Si la familia y el niño se ven a gusto, pues el niño se queda. Yo he participado en eso también, les he ayudado a hacer el evento para invitar a familias que han estado con los niños.» BCN_L2GD_JovesNA

«Curs d'acollida, que són els mòduls integrals per a joves nous i noves. Des de l'any passat hi ha tot un grup de gent d'Ucraïna, perquè amb la guerra tenim tota aquesta gent refugiada. La Maria, la profe que se n'anava corrents a classe amb ells, ha fet també tot un projecte de Cafè Layret, perquè les mateixes mares i pares (mares, pares no, perquè bàsicament són mares) també volien fer xarxa aquí amb la comunitat ucraïnesa, perquè no es coneixien.» BCN_L2GD_Professionals

Algunes persones destaquen que els serveis que s'ofereixen tenen a veure amb els **àmbits educatiu, laboral, de salut i d'habitatge** (JNA i PRO):

«Jo crec que la majoria de la població jove del territori no està atesa fora de les línies acadèmiques o laborals en cap servei.» BCN_L2GD_Professionals

«Yo, cuando necesito tema de trabajo o de estudios, no está en el Barri Gòtic, pero hay como una asociación que se llama Impulsem, que te ayudan a encontrar trabajo; si no sabes qué

estudiar, te asesoran para ver cuál sería más tu sector. También trabajan con Barcelona Activa. Por ejemplo, te hacen una formación y te pueden dar un trabajo de más o menos una duración de seis meses para que vayas practicando lo que has aprendido en la formación.» BCN_L2GD_JovesNA

«También hablamos con ellos, ExpoSalud, que tiene convenio con varios gimnasios de aquí del barrio y haces una serie de documentos, una prueba y podemos ir al gimnasio.» BCN_L2GD_JovesNA

«Pues yo, desde Impulsem no solo lo veía la parte de que era su trabajo, que tenía que ir. O sea, era todo en global no era solo cuando había una oferta o un trabajo que pensaban que me podía interesar y me enviaban la oferta. Era también día tras día ver cómo estaba, porque también sabían por lo que estoy pasando hoy, las vivencias... Pues me sentía muy acogida y muy apoyada también.» BCN_L2GD_JovesNA

«Els que mouen més joves però per altres problemàtiques és el Sindicat de l'Habitatge.» BCN_L2GD_Professionals

S'esmenta també la **difficultat d'accedir a algunes activitats per raons econòmiques (JNA):**

«Hay mucha gente que le gusta el deporte o que se quiere implicar, y sería muy buena jugando a baloncesto, pero, claro, por la falta del dinero tampoco sabe cómo. Pues desaprovecha esa oportunidad que podría tener y sacar beneficio, ¿sabes?» BCN_L2GD_JovesNA

I altres es refereixen a la programació d'**activitats lúdiques, artístiques o populars (PROF):**

«Arran de la pandèmia, moltes entitats van posar recursos a la comunitat i es van fer coses a l'espai públic. Hem fet marxés populars, sobretot aquí a la plaça del Pou, hem dinamitzat, activitats...» BCN_L2GD_Professionals

«Aquí al Palau notem que el públic que ve als espectacles de programació no és el mateix públic que ve a l'espai de trobada, per exemple. Però sí que és veritat que cada cop més s'està intentant posar molta cultura aquí a la plaça del Pou. Per Festa Major es va fer bastant, hi ha una associació que és RAI, que també treballa temes de cultura. .» BCN_L2GD_Professionals

«En l'àmbit cultural, hi ha propostes, i la majoria d'entitats, molts dels programes els treballen a través de la cultura, de l'art..., per intentar entrar en una cosa que sigui gratificant per als joves, que els pugui enganxar, i tot això.» BCN_L2GD_Professionals

Amb relació a si **pertànyer o participar en una associació empodera o no**, destaca que s'hi aprèn a fer certes tasques que no es fan en altres àmbits de la vida i a assumir responsabilitats, alhora que és un espai de socialització amb altres persones i amb el barri (JA i FAM):

«Yo estoy en el Cau y estoy de acuerdo con ella en que aprendes muchas cosas: cómo pedir permisos, cómo organizar, mucha pedagogía... De todo. Y ello te empodera, pues te ayuda a entrar en la vida adulta en compañía de otras personas que están como tú. Y también se pueden hacer cosas de protesta, encontrar opiniones en común que te pueden ayudar a empoderarte.» BCN_L2GD_JovesA

«Estar en una asociación no sé si me empodera, pero sí me ayuda a crecer como persona, me permite hacerme cargo de cosas que no puedo hacer en otros ámbitos como la familia o el trabajo. Puedo ser la tesorera, puedo ser la secretaria..., y estas cosas te las enseña una asociación, no te las enseña ni la familia ni el trabajo, y son cosas que te ayudan a crecer como persona.» BCN_L2GD_JovesA

«Pienso que estar en el Cau, en el Casal de Joves, me ayuda a conocer gente, a organizar cosas, te ayuda a empoderarte como persona.» BCN_L2GD_JovesA

«Si no fuera por el Cau, me costaría entrar en la vida del barrio. También el Sindicato de Estudiantes te ayuda a empoderarte.» BCN_L2GD_JovesA

«El meu fill està en una entitat esportiva i, a part que ell hagi après, hi ha el fet que el facin monitor, veure que hi ha un futur i que, si t'esforces més, tens més opcions i podràs fer un pas més.» BCN_L2GD_Famílies

Tanmateix, des del punt de vista dels professionals es comenta que **els serveis poden caure en el risc de ser paternalistes i de generar dependència** i no facilitar l'empoderament juvenil (PRO):

«Jo crec els mateixos recursos són els que estigmatitzen les persones joves i, llavors, els recursos que hi ha, en comptes d'empoderar, és com que el que fan és tot l'efecte contrari. Perquè al final, si hi ha recursos com el PIJ, de buscar feina, el Konsulta'm i coses així, el missatge que es pot rebre, que potser és una mica enrevessat, però el missatge que es pot donar és "tu, jove, necessites algú que t'ajudi a buscar feina perquè tu sol no pots", "tu, jove, necessites alguna persona que t'ajudi en el terreny psicològic perquè segur que no estàs bé".» BCN_L2GD_Professionals

D'altra banda, es fa referència a les **entitats com a mecanisme de participació i d'integració al barri (FAM)**:

«Si no pertany a una entitat o a un grup, és difícil de trobar un lloc on reunir-te; per tant, és difícil relacionar-te. Per exemple, l'Esbart Català té una seu, o has de ser dels Diables o dels Falcons. Aquí mateix, si no vens a l'escola, si no vens amb un grup que fa no sé què...» BCN_L2GD_Famílies

«Tu et mous en entitats. El que s'assembla més a la comunitat jo crec que són les entitats. Si pertany a una entitat, sí que tens una comunitat de referència.» BCN_L2GD_Famílies

I, també, es fa referència a les **dificultats d'atendre la diversitat cultural i de la interculturalitat**, tot i que s'hi posen esforços i recursos, bé perquè és difícil atreure perfils diferents de joves a una entitat o servei, o bé perquè la identitat col·lectiva d'una entitat de joves pot no ser atractiva per a joves d'altres perfils (PRO i JA):

«Jo no estic segura que estiguem atenent, sobretot en aquest barri, tot el tema de la interculturalitat. I ens hi estem adreçant habitualment. Estem oferint el que els joves volen? Atenent la seva cultura i creences?» BCN_L2GD_Professionals

«Quan nosaltres oferim una llengua a una persona que ve no li estem oferint només una llengua, li estem oferint tot un conjunt de qüestions que estan relacionades amb la llengua, tant amb el català com amb el castellà. Llavors, com més llengües parli una persona, més oberta està en tot un món cultural que comporta el coneixement d'aquesta llengua, perquè, si una persona domina una llengua, també pensa en aquesta llengua, i tot això també comporta moltes aproximacions al que és la comunitat.» BCN_L2GD_Professionals

«Si hay una separación entre personas de etnias diferentes, es evidente que cuesta que participen en un casal mayoritariamente de blancos, pero en el Cau sí van jóvenes que están en centros de menores o no sé cómo se llaman, jóvenes tutelados, y se sienten cómodos, si bien es cierto que los acompañan educadores.» BCN_L2GD_JovesA

«Pienso que la culpa no es de la gente de las asociaciones, pero estas también podrían facilitar la integración. Por ejemplo, Xamfrà, una entidad del Raval que se dedica a la inclusión social mediante la danza, la música y la escena, es un lugar multicultural en el que hay gente de procedencia diversa y que ha generado redes en el barrio.» BCN_L2GD_JovesA

«El Cau está más politizado y ello atrae a un perfil de personas muy concreto, cosa que no ocurre con Xamfrà.» BCN_L2GD_JovesA

Hi ha recursos, però n'hi podria haver més (PRO):

*«Nosaltres, com a tal, que potser ens trobem més amb població migrant, sí que ens trobem amb recursos. Més formals o menys formals, però sí que hi ha recursos. Sempre podrien haver-hi més, sí. Però també depèn de dotacions econòmiques, una miqueta.»
BCN_L2GD_Professionals*

Amb relació a si les entitats del barri són atractives o no per a la gent jove, s'assenyala com un **entrebanc el fet que algunes entitats estiguin liderades per persones molt grans (FAM):**

«Les entitats demanen voluntaris, no segmenten per edats, si estiguessin liderades per joves potser se sentirien més cridats.» BCN_L2GD_Famílies

*«A Sant Pere Apòstol sí que hi ha moviment de joves, però no està liderat per joves, potser hi ha alguna entitat a dins, però no està liderat per joves. Mira, com l'esbart, amb la diferència que a l'esbart, al club de sardanes, hi ha joves, però no estan liderats per joves.»
BCN_L2GD_Famílies*

«P1: la del Casc Antic ha fet un esforç de baixar una mica la mitjana d'edat, però ara el president i el vicepresident potser no en tenen setanta, potser en tenen cinquanta. No sé ara qui és el president, però hi tenen molt pocs socis.

P2: i no se senten gens interpel·lats, els joves.

P1: jo personalment, com que conec l'associació de veïns, els dono suport, però a mi em semblen morts vivents.

P3: anacrònic?

P1: no, perquè tracten temes importants d'habitatge, estan reclamant els espais dels jutjats, o sigui que mobilitzen gent, però sí que tenen rèmores del passat i no saben, no sé com dir-ho, desprendre's del passat.» BCN_L2GD_Famílies

Es destaca també la **dificultat d'arribar a la gent jove**, tot i la utilització de xarxes socials, etc. (PROF):

*«Sí que jo crec que com a barri té un cert teixit associatiu molt gran, i de recursos, i d'entitats que treballen per als joves, però potser sí que la línia de com adreçar-nos a ells o quina captació tenim, d'activitat adreçada a joves, es fa un buidatge del que pensen els joves, i creiem que tal, però després, a l'hora de la veritat, doncs costa arribar a ells, sigui a través de xarxes socials o a través d'altres mètodes, però sí que és veritat que potser amb vista a cobrir totes les necessitats que tenen ells, costa, costa d'arribar-hi.»
BCN_L2GD_Professionals*

Finalment, es destaca la **continuïtat que alguns joves tenen en diversos serveis del barri**. I es posa el focus, amb **visió socioeducativa**, d'acompanyament a les persones joves al si d'un projecte o servei, del fet que la construcció del vincle entre jove i educadora pot derivar també en una amenaça, per la dependència que la persona jove pot tenir d'aquesta professional (PROF):

«N'hi ha algunes que sí, i n'hi ha algunes que estan creant projectes per continuar tenint aquell jove gairebé segrestat dins l'entitat fins que té vint-i-cinc anys. Va entrar a P3 i el tio ha fet casal infantil, franja, casal de joves, després li hem fet un projecte d'inserció laboral i després no sé què i ha marxat de l'entitat amb vint-i-set anys. I vinculat a l'entitat, no al territori, a la comunitat. D'aquestes, també n'hi ha.» BCN_L2GD_Professionals

«És una de les coses que, per exemple, jo sempre tinc al cap, que s'ha d'intentar que siguin les mateixes estructures de la comunitat les que puguin donar resposta a aquestes demandes, no l'interès o la vinculació que té una persona amb un educador o una educadora, que molts d'aquests casos d'èxit a vegades van lligats al fet que just he anat a

petar amb aquesta persona i pum, hi he estat quatre anys i això és aquest acompanyament.» BCN_L2GD_Professionals

Espais i equipaments

Hi ha 95 cites referents a espais i equipaments (40,08 % del total de cites del bloc): 28 de JA, 28 de FAM, 20 de PROF i 19 de JNA.

La primera referència que fan algunes persones participants en els grups de discussió amb relació als espais i els equipaments per a joves són **els instituts, és a dir, els espais d'educació formal**. Algun jove associat es queixa de la manca d'instituts al barri (JA):

«Si tú buscas, puedes encontrar los recursos en el barrio. Aunque lo de estudiar o trabajar en el barrio no es fácil. Por ejemplo, faltan escuelas en el barrio e institutos. En el Barri Gòtic no existe ningún instituto y solo hay una escuela, que encima es concertada.» BCN_L2GD_JovesA

Amb relació a l'**obertura dels centres educatius formals al barri**, hi ha diversitat d'opinions. Les famílies tenen la sensació que són centres oberts, de promoció del barri i de vinculació a la comunitat (FAM):

«Els instituts fan una tasca activa de promoure que els nois i les noies s'empoderin, participin en la vida social, es vinculin a recursos. Estan oberts al barri, els instituts.» BCN_L2GD_Famílies

«Jo penso durant l'ESO potser no hi ha una cosa especial, però els instituts no posen traves, i si hi ha organitzacions del barri que van als instituts per oferir no sé què, mai posen traves i entren. Però quan passen al batxillerat, s'obliden completament d'aquest tipus de coses.» BCN_L2GD_Famílies

En canvi, alguns professionals opinen el contrari, és a dir, que **els instituts no estan prou oberts a la comunitat**, tant pel que fa a la intervenció de professionals de joventut al mateix institut com amb relació a l'obertura dels espais fora de l'horari lectiu (PROF):

«Fins a l'ESO haurien d'anar gairebé tots els joves del territori, o sigui que durant quatre anys tenim els joves a algun lloc i allà podríem intervenir, i es pot, però, per a mi, no es fa amb prou coordinació amb la resta del barri.» BCN_L2GD_Professionals

«Des del punt de vista comunitari a mi m'agradaria molt. [...] L'experiència de les escoles i els instituts en el que passa fora de l'horari lectiu, i això tampoc passa.» BCN_L2GD_Professionals

Algun jove no associat destaca la seva **participació en una activitat organitzada pel mateix institut dins l'institut**, fet que contribueix al sentiment de pertinença a aquest espai (JNA):

«En el colegio, tenemos una asociación, hacemos una revista del colegio, entonces formo parte de allí.» BCN_L2GD_JovesNA

Algun altre jove no associat destaca **la proximitat del professorat en trobar-se a l'institut, però també la dificultat d'accedir-hi perquè hi ha molts altres joves**, fet que es podria dir que evidencia la conveniència d'altres tipus d'intervenció, per part d'altres professionals, dins de l'institut (JNA):

«La única persona por decirlo así que te puede informar es en el instituto o en el colegio, que te pueden decir alguna que otra cosa, pero tampoco te dan la información que tú necesitas, porque tú no vas a hablar con la profesora y le vas a contar tu vida, porque somos 30 alumnos, no se va a acordar, no creo que le importe. Entonces, claro, la profesora tiene su vida, no ha trabajado para esto, está trabajando para otra cosa.» BCN_L2GD_JovesNA

Pel que fa a equipaments juvenils del barri, tant joves associats com no associats, professionals i famílies en coneixen algun, sigui perquè hi participen, o gaudeixen d'algun servei que s'hi ofereix, o coneixen joves que hi participen, o senzillament perquè en coneixen l'existència (JA, FAM i JNA):

«El Cau, els esplais, el del Pi...» BCN_L2GD_JovesA

«La meva filla és a l'esbart, el grup més de referència, en el qual, amb qui es fa més és casualitat si són del barri o no, passa a ser secundari en certa manera, és al barri, però hi ha gent de tot arreu.» BCN_L2GD_Famílies

«La verdad es que creo que tenemos muchos recursos, o sea, tenemos aquí una biblioteca, los ordenadores, que nos ayudan con el tema del trabajo. Gimnasios, que a veces son caros.» BCN_L2GD_JovesNA

«Un sitio donde yo me sentí también apoyada fue en “A prop Jove”. No me acuerdo dónde está la calle exactamente, pero fui ahí para que me ayudaran a buscar trabajo.» BCN_L2GD_JovesNA

Pel que fa als perfils de joves a qui van adreçats els equipaments, els professionals sostenen que els equipaments s'adrecen a tots els públics juvenils, però que n'acaben fent més ús alguns perfils més vulnerables (PRO):

«Una de les coses que venen segurament d'històric de l'assistencialisme i tal és que a la majoria d'aquests equipaments i serveis, entitats i associacions, hi ve població vulnerable. Com a exemple, diguéssim, els que destaquen per dalt i els que destaquen per baix tenen els recursos molt clars. Els joves del mig, que van treballant, van estudiant..., són els que no acaben de tenir una xarxa aquí al territori, crec jo. Perquè no tenen unes entitats pròpies de joves, no equipaments.» BCN_L2GD_Professionals

«En general, de todos los recursos de barrio que hay, sí es cierto que hay algunos que están más enfocados a personas en situaciones complejas, pero están abiertos a todo tipo de población.» BCN_L2GD_Professionals

Es destaca la importància de l'existència d'un equipament com a espai identificatiu d'un projecte o entitat (FAM):

«En el moment que hi va haver un espai van muntar una colla de diables. No, que el germen va ser al centre cívic, si has d'anar a un lloc, no, però si tens un espai, llavors sí.» BCN_L2GD_Famílies

Algunes persones sostenen que no hi ha prou espais públics segurs per a joves (PRO, FAM i JA):

«Un punt negatiu? És que no teniu, crec jo, des de fora, prou espais públics segurs per oferir espais de socialització i de joc.» BCN_L2GD_Professionals

«Jo soc del barri de tota la vida, de baixar a la plaça i trobar-nos i jugar i coneixe'ns tots, això ha desaparegut completament, això no existeix.» BCN_L2GD_Famílies

«En la época del covid, cuando no había turistas en el barrio, yo veía a niños y niñas jugando en las plazas, el barrio está muy explotado y la vida es difícil. Tengo amigos en el barrio, pero no se viven las fiestas del barrio y la vida es difícil.» BCN_L2GD_JovesA

«És veritat que, de les entitats del Casc Antic, n'hi ha de públiques que intenten establir llocs, com pot ser el Palau Alòs, que estan dirigides, però d'espais propis que puguin tenir per trobar-se, sigui al carrer, llocs segurs, on se sentin segurs, o un lloc autogestionat, no n'hi ha gaires. I esportivament és un dels problemes típics d'aquest centre, sigui futbol, sigui bàsquet... No tenen infraestructures, han d'anar saltant les tanques de les escoles per poder fer-ho, és un tema recurrent. I per trobar-se, també.» BCN_L2GD_Famílies

«De patis oberts, sí que n'hi ha, només els divendres. Però, per exemple, els dissabtes o els diumenges, molts d'aquests nois estan jugant, els veus a la tarda o al matí, i el que fan és un pacte...» BCN_L2GD_Famílies

«Jo crec que es pensa en els petits. I en els més grans, per poder caminar, sense cotxes. En els joves, no.

JL: en els joves, no.

MS: jo crec que són tan diversos i amb necessitats tan específiques que no es pensa en ells.» BCN_L2GD_Famílies

Hi ha joves que participen en espais i equipaments d'altres barris (JA i FAM):

«Yo soy un claro ejemplo de esto. Yo vivo delante del casal y, por el contrario, voy a un casal del barrio de Sagrada Familia y hago todo mi ocio y mis actividades fuera del barrio, hago música lejos del barrio y casi todo lo hago fuera del barrio.» BCN_L2GD_JovesA

«La meva filla està molt empoderada en comunitat amb el grup de bàsquet, però no és de Ciutat Vella justament. I del barri, barri, no n'hi ha, no en té.» BCN_L2GD_Famílies

«Només has de passejar-hi, nosaltres anem al cementiri del Poblenou, allà hi ha unes cistelles i està sempre ple, te'n vas allà al Clot, que també han posat unes cistelles i també està sempre ple. I a més és un punt, la meva anava allà al Poblenou i interrelaciona amb gent que no es coneix de res.» BCN_L2GD_Famílies

I també hi ha joves d'altres barris que participen en espais de Ciutat Vella (PRO):

«P10: Casal Autogestionat.

P5: són quatre gats, ja t'ho dic. I són d'un perfil molt concret. La majoria no viuen al barri, són de fora del districte, que venen aquí a fer la seva participació, el seu activisme fins i tot.

P10: sí, estan afiliats a la Xarxa d'Habitatge.» BCN_L2GD_Professionals

Tant joves associats com no associats, i professionals i famílies, consideren que **no hi ha prou informació sobre l'existència d'espais i equipaments per a joves i no arriba a tota la població juvenil** (JA, FAM i PRO):

«Pienso que no llegan a todo el mundo.» BCN_L2GD_JovesA

«Había pasado por delante de este edificio, pero no sabía que era un centro público para jóvenes, y hoy al llegar antes de hora nos han dicho que nos podíamos quedar a jugar al fútbol. Y nosotros no sabíamos que existía esta posibilidad, ni el fútbol ni el centro.» BCN_L2GD_JovesA

«Jo penso més en un local d'estudiants, una altra proposta seria un espai de participació, coses que no s'han tingut en compte, per exemple, amb el local dels jutjats, si no hi participen no sortirà que necessiten espais esportius, i no sé si espais com aquest es coneixen.» BCN_L2GD_Famílies

«Sí creo que hay recursos, seguramente faltan también, pero que de alguna forma u otra no se están enterando, no están llegando.» BCN_L2GD_Professionals

Hi ha joves que coneixen l'existència d'un equipament juvenil, però **no coneixen els serveis que s'hi ofereixen** (PRO i JNA):

«La falta de coneixença dels joves de les possibilitats que tenen als espais públics com a tals, és a dir, de saber si vinc aquí, potser i tot si parlo i dic "tinc un projecte de jo què sé", "quiero hacer A", i em diuen "doncs, mira, et podem ajudar econòmicament, et podem facilitar les

eines o et podem donar un ordinador...". No ho sé, jo crec que moltes vegades hi ha el problema d'arribar, de com s'arriba a la joventut, que potser no s'utilitzen els canals adients.» BCN_L2GD_Professionals

«No tenía ni idea de que existía esta casa para empezar, o sea, si no es por una situación en concreto que tuve que pasar no me entero. Mis amigos no lo saben, o sea, falta un poco más de información, porque realmente dicen "tú te tienes que informar, buscar", pero es que muchas veces vienes de países en los que la Seguridad Social no está tan presente, entonces no tienes ese concepto. La Seguridad Social me ayuda; por lo tanto, no buscas de primera mano esa ayuda. Entonces, es como que para mí falta mucha información.» BCN_L2GD_JovesNA

Tot i que algun jove ha pogut conèixer algun servei que es fa en un equipament juvenil gràcies a la intervenció a l'institut (JNA):

«En el instituto me preguntaban si quería ir a unas clases de refuerzo por las tardes, y yo dije que sí. Al final, cuando creas un vínculo con la persona que te enseña o el coordinador de ahí, ya vas no porque quieras hacer la tarea, sino porque creas un vínculo con esa persona.» BCN_L2GD_JovesNA

El model de gestió d'un equipament juvenil, és a dir, si està gestionat per l'Administració, sigui de manera directa o indirecta, o bé si està gestionat per gent jove, condiciona que alguns joves hi vagin i hi participin o no ho facin (JA i FAM):

«Puedo entender que no vayan al casal del Ayuntamiento, pero que no vayan al casal autogestionado no lo puedo entender.» BCN_L2GD_JovesA

«Acabas topando con la Administración y, si haces cosas que no gustan a la Administración, pues mejor no empoderar, empoderar hasta cierto punto, la Administración no está interesada. Además, si un casal es de la Administración y no está autogestionado, no llega a tanta gente.» BCN_L2GD_JovesA

«Pienso que es más fácil sentirte cómoda y con los tuyos si el centro es autogestionado por los propios jóvenes.» BCN_L2GD_JovesA

«La idea inicial era que fos un Casal de Joves Autogestionat obert a tot el barri, obert a tothom. Però ha acabat sent excloent i no incloent, perquè és la seu del Cau, si ja no ets del Cau queda una mica estrany d'anar-hi. Si no ets del Cau i hi vas no ho perceben com un lloc obert de benvinguda. Jo crec que la primera idea sí que era aquesta i s'anomenava així, Casal Autogestionat, però va començar a portar un tipus de gent d'una altra escola, del Sant Felip Neri. Si no eres del Sant Felip Neri, i no eres d'un determinat entorn, encara que s'hi afegís una cosa més, és com que aquell entorn o aquell grup sí que afegeix una cosa més, però no per a tothom.» BCN_L2GD_Famílies

«Tinc clar que el que funcionava és deixar que s'autoorganitzessin, deixar-los un espai, no és pensar que podem fer pels joves, sinó oferir un espai perquè ells facin coses d'acord amb els seus interessos, que potser seran de diferents barris, però faran coses.» BCN_L2GD_Famílies

Les persones joves es troben en altres espais, no només en els espais de l'Administració o de les entitats, sinó també en domicilis familiars o bé en instal·lacions que ofereix el sector privat amb un alt grau d'especialització i de recursos (PROF):

«Però aquells joves que tenen inquietuds de fer alguna cosa comunitàriament estan trobant, jo crec, la sortida a través d'allà i fan això, van a casa del Pepito a no sé què, van tots allà. O sigui, jo els veig allà. No els veig ni a la comunitat de veïns, ni venen aquí al Palau a demanar sales per organitzar-se, i això que se suposa que és un dels recursos que fem. Això,

aquestes sales, és el Viver d'Associacions. Se suposa que, si ve una entitat, li donarem espai i tal. En realitat són molt poques les peticions en aquest sentit.» BCN_L2GD_Professionals

«Ara hi ha una productora de música aquí al barri que aglutina molts joves a través de la música. Tenen un local gran i és un lloc de trobada natural per als joves. Clar, nosaltres estem contactant amb ells, però, clar, què els diré? “Vull que els teus joves vinguin aquí i que es facin d'una associació”, quan ells estan allà associant-se i fent coses i tal, tampoc té sentit anar a picar i “vine, vine”, no ho sé.» BCN_L2GD_Professionals

Es constata una manca d'activitats d'àmbit comunitari (JA i PROF):

«¿Cómo es que la asociación de vecinos no hace una calçotada o una botifarrada? Tenemos muchos espacios y muchas plazas, pero se hacen pocas actividades. Es verdad que las cosas están ahí y que hay gente, pero nos sentimos solos. Los turistas están ahí, pero también somos muchos los vecinos, y somos más gente de la que pensamos.» BCN_L2GD_JovesA

«No sé hasta qué punto el territorio, la situación geográfica, permite que se hagan todas estas cosas, esta es otra.» BCN_L2GD_JovesA

«Hi ha un projecte comunitari aquí al barri, que és el “Dona-li la volta a la plaça”. Aquest projecte està adreçat a joves i la finalitat és un oci saludable en els joves, però que després també repercuteixi en la comunitat. Que es construeixi un grup motor de joves que siguin capaços de revertir, fent alguna activitat, o fent algun voluntariat.» BCN_L2GD_Professionals

L'alta presència de turistes al barri es veu com un inconvenient per fer més vida al barri, tant pel que fa a la quantitat de gent als carrers i les places com amb relació als preus d'alguns establiments encarats al turisme, i els usos dels espais delimitats a horaris no propis (JNA, JA i FAM):

«Yo hago poca vida en el barrio, tengo un amigo que entrena conmigo y que vive dos calles más allá y que nunca me lo había encontrado por la calle, y eso que hago prácticas en el barrio, yo no veo gente de mi edad por las calles del barrio.» BCN_L2GD_JovesA

«A bares del barrio no he ido a ninguno, es inviable por sus precios (se entiende que a causa del turismo).» BCN_L2GD_JovesA

«La principal culpa de todo es el turismo, no se hacen fiestas en la calle por el turismo, no se pueden hacer cosas en las plazas por el turismo, los niños no pueden jugar en la calle por el turismo... Todo lo condiciona la presencia del turismo.» BCN_L2GD_JovesA

«Me gustaría acabar pudiendo hacer vida en el barrio, ver a los niños jugar a pelota en las plazas. Me gustaría poder acabar saliendo de borrachera por Sant Roc.» BCN_L2GD_JovesA

«Si hi ha molt turisme, no et sents teu l'espai, ni nosaltres ni els joves.

P1: no hi ha un bar de barri per prendre alguna cosa.

P2: o són molt cutres.

P1: i si vols anar a fer una cervesa i no vas a sopar no et deixen seure, ja no és el teu espai.» BCN_L2GD_Famílies

«P1: por la Rambla también.

P2: también, es un parque temático de turistas.

P3: en parte desagradable.

P1: en parte desagradable, sí, es cierto.» BCN_L2GD_JovesNA

Això porta a la **reivindicació de poder utilitzar més l'espai públic** (JA):

«Facilitar las cosas a los jóvenes, poder hacer uso del espacio público.» BCN_L2GD_JovesA

Comunitat

Hi ha 18 cites referents al concepte de comunitat: 9 de JA, 2 de JNA, 5 de FAM i 2 de PROF.

Descriuen la comunitat com a grup de persones sense associar aquesta idea al territori (JA):

«Un grupo de personas con quien compartir y que ante una situación de riesgo se puede compartir para subsistir.» BCN_L2GD_JovesA

«Grupo de personas que comparten y tienen cosas en común entre ellas y esto las une.» BCN_L2GD_JovesA

«Comunidad lo engloba todo, no por estar en un territorio próximo existe comunidad.» BCN_L2GD_JovesA

«Cuando compartimos un techo, unos intereses.» BCN_L2GD_JovesNA

En canvi, quan se'ls demana per com participen en la comunitat, parlen de poder organitzar coses, sentir-se'n part, etc. A Ciutat Vella de Barcelona expressen que viuen en un entorn fragmentat i parlen de sentir-se comunitat com a desig o idea, no com una realitat, sense expressar vivències personals (JNA):

«Hacer red de barrio.» BCN_L2GD_JovesNA

«Sentirte el barrio como tuyo.» BCN_L2GD_JovesNA

Tampoc les famílies no perceben sentiment de pertinença a la comunitat, com a persones en relació amb un àmbit geogràfic concret, per part del jovent:

«No existeix la comunitat, està com fragmentada.» BCN_L2GD_Famílies

«Potser abans era això d'on eres, el que podies fer allà, i ara és al revés, què hi ha que m'agrada, i allò es converteix en la meua comunitat.» BCN_L2GD_Famílies

Argumenten que manca xarxa veïnal (JA):

«Falta red vecinal o comunitaria.» BCN_L2GD_JovesA

Si les famílies fan referències a l'àmbit territorial, **parlen de la comunitat com a ciutat, no com a barri** (FAM i PROF):

«Jo crec que la ciutat és el teu territori i la ciutat ho ha d'oferir tot.» BCN_L2GD_Famílies

Les professionals i els professionals (PROF) aporten que **no hi ha una definició compartida de comunitat**:

«No tenim clar què vol dir aquesta definició de comunitat.» BCN_L2GD_Professionals

«Hi ha poca visió comunitària des d'algunes entitats i des d'alguns espais comunitaris.» BCN_L2GD_Professionals

Finalment, cal dir que tots els agents observen dinàmiques diferenciades entre perfils de població i remarquen el **component intercultural del barri** (JA, JNA, PROF i FAM):

«Sí, hay una separación entre personas de etnias diferentes.» BCN_L2GD_JovesA

«Si des de petits a l'escola van tots junts, per a ells les procedències diverses formen part de la quotidianitat.» BCN_L2GD_Famílies

Espai virtual

Als grups de discussió es recullen 14 cites referides a l'espai virtual: 3 de JA, 54 de FAM, 3 de PROF i 3 de JNA, que suposen el 5,91 % del total de cites de valoració de la comunitat. S'assenyala que hi ha equipaments que faciliten la connexió a Internet, com la Biblioteca Francesca Bonnemaison. Es parla d'Instagram i TikTok com a aplicacions emprades pel jovent de les quals les entitats i les associacions treuen poc profit a l'hora de generar continguts i difondre les accions que porten a terme. Els professionals (PROF) també fan referència a la **infrautilització d'aquest mitjà** com a eina comunicativa i dinamitzadora:

«Recursos sí hay, pero no sé hasta qué cierto punto hay conocimiento de ello como joven. Conozco lo que hay en la comunidad. Sí se hacen actividades, de difusión, etc., pero no sé hasta qué punto esto está llegando a los propios jóvenes. Aunque se haga también adaptado a las redes sociales y todo esto, no sé hasta qué cierto punto este margen llega a alcanzar.» BCN_L2GD_Professionals

Les famílies esmenten que **les persones joves són molt actives a les xarxes i que han disminuït els espais de presencialitat** en favor de l'activisme virtual:

«Per mòbil són molt actius, però la presencialitat, “quedem en un lloc per discutir” o “quedem en un lloc per parlar”, això no tinc la percepció que ho facin.» BCN_L2GD_Famílies

«Tot el que fan ho continuen a casa, he anat a casa però segueixo el que feia, tens la gent al menjador.» BCN_L2GD_Famílies

«Les xarxes acaben sent un punt de trobada per a tot, per una festa rave a la Ciutadella, per evitar un desnonament.» BCN_L2GD_Famílies

Les famílies parlen de la incidència de les xarxes en les persones joves, i exposen que les motiven i les vinculen amb altres joves amb presència a les xarxes, com Greta Thunberg en el tema ecològic:

«S'hi sentien molt identificades perquè era de tu a tu.» BCN_L2GD_Famílies

Malgrat tot, exposen que hi ha punts de trobada físics:

«Hi acaba havent un punt de trobada físic; per tant, sí que es mobilitzen. Potser les xarxes són la manera de vincular-se.» BCN_L2GD_Famílies

Sembla que la definició de comunitat se centra en els interessos; les xarxes són el vehicle de connexió i els espais de trobada físics responen a la necessitat de dialogar i relacionar-se. També de fer incidència. Els diferents agents estan d'acord a considerar que s'han trencat els límits territorials:

«Porque creo que estos límites van mucho más allá, las redes sociales, hay un activismo fuerte en las redes sociales, y de hecho, se rompe mucho más hoy en día que antes con el territorio del barrio, con las ideas del barrio, con la realidad del barrio.» BCN_L2GD_Professional

Finalment, es recull la idea que a la xarxa hi ha de tot i que també és **un espai generador d'oportunitats**. De vegades s'hi troben continguts inspiradors, cal saber escollir, com diu una jove:

«Yo nunca sigo una cuenta que me baje la autoestima, yo sigo una cuenta que suba mi autoestima.» BCN_L2GD_JovesNA

Moments

Només 5 cites (2,11 % del total de cites del bloc) es refereixen a moments de convivència a la comunitat. La **pandèmia de la covid** s'assenyala com un període impactant per a les persones joves:

«Potser era una edat que van començant, els ha agafat a tots tancats a casa, potser això també ha influït.» BCN_L2GD_Famílies

«Después del covid, hemos salido de casa. Hay ahí como un remanente de apatía.» BCN_L2GD_professional

Recursos

Hi ha 19 cites (8,02 % del total de cites del bloc) referents als recursos: 8 de JA, 7 de JNA i 4 de PROF.

Fan referència a les **limitacions de l'Administració** per donar visibilitat a les activitats que es fan en els recursos. Les limitacions per fer activitats al carrer, obrir les portes dels equipaments:

«Se podrían hacer muchas cosas, muchas actividades... Serían cosas fáciles de promocionar y fáciles de ver.» BCN_L2GD_JovesA

En parlar de recursos sorgeix el tema del **finançament**, la dependència de rebre ajuts públics o premis, i fan referència al fet que al barri hi ha persones que poden pagar i d'altres que no i reivindiquen més finançament per als recursos de joves, així com més serveis de salut mental:

«Permite atender a personas que no tienen que pagar nada y a otra gente que paga lo que puede.» BCN_L2GD_Joves A

«Poner más facilidades desde el punto de vista económico para los jóvenes.» BCN_L2GD_JovesA

La falta de diners s'identifica com a limitador d'oportunitats per als joves, tant amb relació a les oportunitats de participar, fer activitats, com d'accés als recursos bàsics com l'habitatge:

«Pero, si no tienes dinero, pocas decisiones puedes tomar.» BCN_L2GD_JovesA

«Son gimnasios caros y poder acceder a ellos está bien.» BCN_L2GD_JovesNA

Fins i tot la manca de recursos econòmics és considerada un obstacle per a la **formació**:

«Yo tengo una beca para estudiar, a lo mejor no le llega a alguien para pagar el grado o la carrera. La carrera, no el grado, que estás haciendo, o el bachillerato o lo que sea, pero los libros, las excursiones o el material que te piden, luego el transporte público, eso no lo pagan ellos, lo pagas tú.» BCN_L2GD_JNA

Respecte a la consideració de viure al barri i gaudir dels serveis disponibles, expressen que estan molt ocupats per activitats formatives o associatives fora del barri i que en gaudeixen poc. Fan **poc ús dels recursos i els serveis destinats al jovent al barri**:

«No sé si compartís la misma sensación, pero es como si me faltase tiempo. Por mucho que me guste venir a un centro como este, la universidad y mi vida me ocupan mucho tiempo.» BCN_L2GD_JovesA

Els professionals també parlen de les limitacions econòmiques en la prestació de serveis, afirmen que hi ha recursos i que n'hi podria haver més. Els professionals també diuen que hi ha serveis per a joves que estan **infrautilitzats per falta de difusió i fan autocrítica**:

«La falta de coneixença dels joves de les possibilitats que tenen als espais públics com a tals, és a dir, de saber si vinc aquí, potser i tot si parlo i dic “tinc un projecte de jo què sé”, “quiero hacer A”...» BCN_L2GD_Professionals

«Potser no fan servir els canals adients.» BCN_L2GD_Professionals

També la manca de recursos és un impediment per al treball en xarxa, les subvencions s'atorguen per persones ateses i existeix competència entre serveis:

«Si tu fas classe de català i jo faig classe de català, i tu en necessites vint i jo en necessito vint, estem competint.» BCN_L2GD_Professionals

Agents

Hi ha 27 cites (11,39 % del total de cites de valoració de la comunitat) relacionades amb **els professionals i els referents**.

Les persones joves parlen dels educadors com a referents positius i donen valor a l'establiment de vincles educatius:

«Cuesta mucho pedir ayuda, pero son muy amables y comprensivos, sabes que se va poquito a poquito.» BCN_L2GD_JovesNA

«Eso me encanta, que si te comprende, te sientes entendida.» BCN_L2GD_JovesNA

«Ese sentimiento de ir un poco más allá lo tenía con ella, porque me sentía a gusto y realmente, al tener más contacto con ella, me sentía mejor al hablarle de mi vida.» BCN_L2GD_JovesNA

«Un referente, que al final del día sepas que tienes a alguien.» BCN_L2GD_JovesNA

«A las educadoras las mandas a la mierda, les hablas mal, pero ellas siempre están a tu lado, siempre me apoyan.» BCN_L2GD_JovesNA

«Gracias a las educadoras, aquí la vida no es tan difícil.» BCN_L2GD_JNA

«Hay educadores que te hacen sentir que están ahí para ti.» BCN_L2GD_JovesNA

Una noia no associada replica una frase dita per una educadora en la benvinguda al seu servei, com a punt de partida positiu per establir vincle:

«La educadora me dijo: “Que sepas que estoy aquí para ti para lo que necesites y cuenta conmigo”.» BCN_L2GD_JovesNA

Les famílies fan referència també al vincle:

«Que els transmetin molta confiança.» BCN_L2GD_Famílies

«Si hi ha algú que transmeti tranquil·litat i confiança als joves, els té guanyats.» BCN_L2GD_Famílies

En canvi, els professionals consideren que el vincle es construeix de manera més accidental:

«Si cauen en una entitat o una altra, es vinculen amb un educador o un altre.» BCN_L2GD_Professionals

Les joves no associades fan referència a les educadores, educadores de carrer, treballadores socials, psicòlegs, entrenadors personals d'institucions esportives, com a agents actius de la comunitat que els donen suport. Reclamen més recursos de salut mental, i se senten

desprotegides. També parlen de recursos de fora del barri com a experiències rellevants, especialment si impliquen convivència, i fan referència a una cursa transpirinenca estival.

Els professionals valoren la implicació dels professionals del barri:

«Un dels punts forts del barri són precisament els professionals que hi ha al barri, que són professionals compromesos, que s'ho creuen, que estan al darrere dels joves, que fan seguiment... Per a mi, aquest és un punt superfort d'aquest barri.» BCN_L2GD_Professionals

Tanmateix, no és una opinió del tot compartida, ja que està contrarestada amb les tres veus que parlen de professionals del barri que no tenen cap vincle amb la comunitat:

«Sí, si no fan ni el cafè a la cantonada.» BCN_L2GD_Professionals

Els professionals al·ludeixen a **manca de treball en xarxa**:

«Creo que se tendrían que crear más puentes entre la educación formal y la educación no formal, que hubiera más comunicación entre los diferentes profesionales.» BCN_L2GD_Professionals

També s'hi refereixen les persones joves no associades, que es queixen de la manca d'atenció personalitzada del professorat i l'escassa coordinació amb els serveis socials. Insisteixen en la falta d'atenció psicològica que consideren que s'hauria d'oferir des de les escoles i els instituts:

«Creo que se debería tener un psicólogo o algo en centros educativos.» BCN_L2GD_Professionals

Grup d'iguals

El grup d'iguals també és citat, especialment per les persones joves (8), amb 9 cites (3,8 % del total de cites). Parlen del grup com a element d'empoderament, donen valor al fet de compartir. Expliciten la satisfacció de formar part de grups de joves autogestionats:

«Es más fácil sentirte cómoda y con los tuyos si el centro es autogestionado.» BCN_L2GD_JovesA

«Te ayuda a entrar en la vida adulta en compañía de otras personas que están como tú.» BCN_L2GD_JovesA

Parlen dels recursos com a espai per conèixer gent, configurar grup d'iguals:

«Estar en el Cau, en el Casal de Joves, me ayuda a conocer gente, a organizar cosas.» BCN_L2GD_JovesA

Tant les persones joves associades com les no associades parlen de pertànyer a grups d'iguals dins i fora del barri, configurant els grups a partir dels interessos i no del territori. Les famílies també fan referència a la pertinença dels seus fills i filles a grups de joves amb els qui comparteixen interessos, més enllà dels límits territorials. No obstant això, les famílies assenyalen que cada recurs té un perfil de persones que en formen part i que hi ha poc mestissatge de perfils i persones als equipaments del barri:

«Yo no conozco a gente del barrio, todas las actividades las hago fuera del barrio.» BCN_L2GD_JovesNA

Es troben opinions confrontades respecte al benestar en formar part d'un grup. D'una banda, s'atribueix a l'autogestió, mentre que, de l'altra, s'atribueix a la presència d'adults facilitadors:

«Es más fácil sentirte cómoda y con los tuyos si el centro es autogestionado.» BCN_L2GD_JovesA

«Te ayuda a entrar en la vida adulta en compañía de otras personas que están como tú.»
BCN_L2GD_JovesA

Família

Els professionals coincideixen a considerar que cal treballar amb les famílies. Aquest codi és repetit 4 vegades només en aquest grup i representa un 1,69 % del total de cites del bloc:

«Hay que trabajar con las familias, con programas de habilidades parentales, de diferentes temas.» BCN_L2GD_Professionals

Ahora, consideren que cal treballar amb les persones joves la percepció i les relacions amb la pròpia família. Finalment, mencionen la família com a **agent de control social**:

«El que fa a la plaça, ho sap la tieta, l'àvia, el tal...» BCN_L2GD_Professionals

Administració

Hi ha 10 cites (4,22 % del total de cites de valoració de la comunitat). Les persones joves associades aporten consideracions respecte a l'Administració amb 8 cites; en canvi, cap de les persones joves no associades s'hi refereix. La majoria entenen l'**Administració com a limitadora**:

«Me limita en el momento de hacer cosas.» BCN_L2GD_JovesNA

«Acabas topando con la Administración.» BCN_L2GD_JovesNA

«La Administración tiene unos límites muy cortos.» BCN_L2GD_JovesNA

«Hay problemas para conseguir permisos.» BCN_L2GD_JovesNA

«Si son para jóvenes, deberían llevarlas los jóvenes, pero cuando las llevan los jóvenes, la Administración dice que no hay presupuesto.» BCN_L2GD_JovesNA

També perceben l'**Administració com a controladora** més que en altres comunitats:

«La fiesta debe finalizar a la 1:30 o las 2 de la madrugada, mientras que te vas a otro barrio y las fiestas finalizan mucho más tarde.» BCN_L2GD_JovesNA

Les famílies (amb 3 cites) perceben **distància entre el jovent i l'Administració**:

«No es fa res per comptar amb ells, ni crec que a ells els interessi.» BCN_L2GD_Famílies

També els professionals perceben distància entre el jovent i l'Administració:

«Es un poco normal que lo institucional provoque cierto rechazo.» BCN_L2GD_Professionals

«Quan la institució els demana alguna cosa és "no", com als pares.»
BCN_L2GD_Professionals

Altres agents (col·lectius, moviments i associacions)

A Ciutat Vella, **el turisme és considerat un agent que perjudica la vida de barri** i les relacions comunitàries. Persones joves associades i no associades i famílies hi coincideixen en 10 cites diferents (4,22 % del total de cites de valoració de la comunitat):

«La principal culpa de todo es el turismo, no se hacen fiestas en la calle por el turismo, no se pueden hacer cosas en las plazas por el turismo, los niños no pueden jugar en la calle por el turismo...» BCN_L2GD_JovesA

«Los turistas no tienen ningún miramiento y debes ir por la calle esquivándolos todo el rato. Es que no puedo ni pasear al perro.» BCN_L2GD_JovesA

«En la época del covid, cuando no había turistas, yo veía a niños y niñas jugando en las plazas.» BCN_L2GD_JovesA

«Cada día llevo quejándome de los turistas. Te limita mucho.» BCN_L2GD_JovesA

«És un aparador per al turisme.» BCN_L2GD_Famílies

«No et sents teu l'espai, ni nosaltres ni els joves.» BCN_L2GD_Famílies

Els professionals fan referència a **empreses lucratives** instal·lades al barri com a espais atractius per al jovent, com ara els espais de cànnabis o de tecnologia. Són espais criticats pel model o l'activitat, però alhora en destaquen aspectes positius, com ara l'oportunitat de sentir-se creatius i segurs, allunyant-los de recursos de perfil més educatiu. No obstant això, assenyalen que, pel fet de ser espais de trobada, també són generadors de vida comunitària:

«Els porta a associacions cannàbiques, estan molts allà ficats perquè els dona aquesta llibertat de “puc estar aquí, foto lo que vull, puc fumar...”, però també d'allà surten projectes i associacions.» BCN_L2GD_Professionals

3.3. Bloc C. Reflexió entorn de la comunitat

3.3.1. Taula de freqüències

Taula 7. Freqüències relacionades amb la reflexió sobre la comunitat

	JOVES ASSOCIATS			FAMÍLIES			PROFESSIONALS			JOVES NO ASSOCIATS			Totals					
	N	Relatiu de fila	Relatiu de columna	Relatiu de taula	N	Relatiu de fila	Relatiu de columna	Relatiu de taula	N	Relatiu de fila	Relatiu de columna	Relatiu de taula	N	Relatiu de fila	Relatiu de columna	Relatiu de taula	Absolut	Relatiu de taula
Diàleg intergeneracional: Comunitat	1	3,57%	1,33%	0,48%	9	32,14%	27,27%	4,33%	14	50,00%	16,87%	6,73%	4	14,29%	20,00%	1,92%	28	13,46%
Diàleg intergeneracional: conflicte	7	41,18%	9,72%	3,36%	6	35,29%	18,18%	2,89%	4	23,53%	4,82%	1,92%	0	0,00%	0,00%	0,00%	17	8,17%
Diàleg intergeneracional: Joves C	5	83,33%	6,94%	2,40%	0	0,00%	0,00%	0,00%	0	0,00%	0,00%	0,00%	1	16,67%	5,00%	0,48%	6	2,89%
Diàleg intergeneracional: Joves J	6	75,00%	8,33%	2,89%	0	0,00%	0,00%	0,00%	2	25,00%	2,41%	0,96%	0	0,00%	0,00%	0,00%	8	3,85%
Dinàmiques comunitàries: Poder	2	33,33%	2,78%	0,96%	1	16,67%	3,03%	0,48%	3	50,00%	3,61%	1,44%	0	0,00%	0,00%	0,00%	6	2,89%
Dinàmiques comunitàries: Vincles	16	34,78%	22,22%	7,69%	11	23,91%	33,33%	5,29%	19	41,30%	22,89%	9,13%	0	0,00%	0,00%	0,00%	46	22,11%
Factors limitadors	19	37,26%	26,39%	9,13%	1	1,96%	3,03%	0,48%	24	47,06%	28,92%	11,54%	7	13,73%	35,00%	3,36%	51	24,52%
Factors potenciadors	2	25,00%	2,78%	0,96%	0	0,00%	0,00%	0,00%	4	50,00%	4,82%	1,92%	2	25,00%	10,00%	0,96%	8	3,85%
Propostes: Canvi	4	26,67%	5,56%	1,92%	1	6,67%	3,03%	0,48%	7	46,67%	8,43%	3,36%	3	20,00%	15,00%	1,44%	15	7,21%
Propostes: Reforç	10	43,48%	13,89%	4,81%	4	17,39%	12,12%	1,92%	6	26,09%	7,23%	2,89%	3	13,04%	15,00%	1,44%	23	11,06%
Totals	72	34,62%	100,00%	34,62%	33	15,86%	100,00%	15,86%	83	39,90%	100,00%	39,90%	20	9,62%	100,00%	9,62%	208	100,00%

Font: elaboració pròpia.

Dels 10 codis que formen aquest bloc, trobem els factors limitadors, que són, excepte en el perfil de famílies, el codi que ha estat més abordat, també en l'anàlisi general. A la categoria general, el segueixen el codi de dinàmiques comunitàries – vincles, el diàleg intergeneracional en la comunitat i les propostes de reforç.

3.3.2. Descripció rica de cada codi

Factors limitadors

Es consideren elements de la comunitat que generen un impacte negatiu per algun aspecte de l'empoderament juvenil. Dins de la valoració de comunitat, és la categoria amb més freqüència de cites, i un grup d'elements esmentat sobretot per professionals (24 cites, que correspon a l'11,54 % de les cites totals de reflexió entorn de la comunitat) i per les persones joves associades (19 cites, el 9,03 % de les cites totals de reflexió entorn de la comunitat). Sobretot es refereixen a elements que **difficulten la seva autonomia** (8) i **la seva participació** (5).

Aquests elements es relacionen majorment amb **l'ús de l'espai i els equipaments** (15 cites), com, per exemple, el desconeixement dels equipaments o la limitació en l'ús de l'espai públic derivada del turisme, i algunes persones identifiquen com un obstacle el fet que els equipaments no siguin autogestionats pel jovent. En segon lloc, es fa èmfasi en la **falta de recursos** com a raó de la limitació (preus del lloguer, subvencions, poca oferta de feina fora de l'àmbit turístic) i en

les dificultats materials a les quals s'enfronten les persones joves en procés migratori (documentació, necessitat de treballar, etc.).

En alguns casos (5 cites), es relacionen amb l'**Administració**: els permisos que cal demanar, així com la normativa sobre horari i volum que cal respectar (sobretot comentat al grup de JA).

Durant la discussió entre professionals, també es menciona el perill de generar **desempoderament** amb l'atenció contínua dels serveis de suport:

*«Sí que hi ha recursos com el PIJ, de buscar feina, el Konsulta'm i coses així, el missatge que es pot rebre, que potser és una mica enrevessat, però el missatge que pot donar és "tu, jove, necessites algú que t'ajudi a buscar feina perquè tu sol no pots", "tu, jove, necessites alguna persona que t'ajudi en el terreny psicològic perquè segur que no estàs bé".»
BCN_L2GD_Professionals*

I això s'acompanya també d'una vinculació massa estreta, segons alguns professionals, entre nen-jove i una entitat, i no tant amb el territori:

«Va entrar a P3 i el tio ha fet casal infantil, franja, casal de joves, després li hem fet un projecte d'inserció laboral i després no sé què i ha marxat de l'entitat amb vint-i-set anys. I vinculat a l'entitat, no al territori, a la comunitat.» BCN_L2GD_Professionals

Les famílies de joves que cursaven batxillerat quan va esclatar la pandèmia parlen del fort impacte de la covid en els seus fills i filles. Diuen que va condicionar les seves relacions en plena adolescència i ha impactat en les seves maneres de relacionar-se i de participar en la comunitat, ja que era el moment d'iniciar unes relacions més autònomes i no ho van poder fer en quedar-se tancats, i aleshores van desenvolupar estratègies digitals per comunicar-se. Finalment, al grup de JNA es comenta també la falta de seguretat al carrer com a element que dificulta la participació, ja que representa un obstacle per moure's lliurement i acudir a recursos i serveis.

Factors potenciadors

D'altra banda, s'identifiquen elements que generen un impacte positiu en algun aspecte de l'empoderament juvenil, en 8 cites (3,85 % de les cites totals de reflexió entorn de la comunitat). Sobretot en parlen les joves no associades i els professionals. Les joves no associades identifiquen els **professionals** com a factor facilitador de l'empoderament:

«Cuesta mucho pedir ayuda, pero son muy amables, comprensivos, sabes que se va poquito a poquito contigo.» BCN_L2GD_JovesNA

Això els permet establir vincles i comptar amb les figures professionals des del suport més tècnic, tràmits, etc., fins a sentir-se còmodes per parlar i buscar suport emocional, així com tenir acompanyament durant decisions difícils.

Els professionals també mencionen els mateixos professionals del barri («compromesos, que fan seguiment...»), així com **programes específics** com els cursos d'acollida, els canvis i els reptes. Les famílies coincideixen a identificar la confiança, la tranquil·litat que puguin transmetre les figures professionals com a factor que facilita que el jovent participi i s'impliqui.

Comunitat-joves

Dins del grup de codis sobre diàleg intergeneracional, destaca aquesta categoria, amb 28 cites (13,46 % de les cites totals de reflexió entorn de la comunitat), sobre la percepció de la comunitat envers les persones joves, o bé la comunicació cap a les persones joves. Els temes que destaquen als diferents grups són els següents:

- La **dificultat per arribar a les persones joves**, per satisfer les seves necessitats i interessos, i perquè la comunicació sobre programes i serveis els arribi (emergeix tant al grup de FAM com al de PROF):

«Nosaltres no veiem realment el que els interessa, com els nostres pares no veien el que ens interessava a nosaltres.» BCN_L2GD_Famílies

Al grup de professionals emergeix una crítica cap a la mirada adultocentrista, que dificulta l'escolta oberta.

- La **interseccionalitat** de les situacions de vulnerabilitat:

«De vegades, també una barrera molt gran envers l'empoderament de les persones joves, i més en aquest barri que, a més, de ser joves... O sigui, tenen un doble estigma. L'estigma de joves i l'estigma de la multiculturalitat.» BCN_L2GD_Professionals

«Depende, como las ven por la calle, las miran [quan van amb noies marroquines]. No depende de si eres joven o no eres joven, es por el origen.» BCN_L2GD_JovesNA

«Las mujeres muchas veces son invisibles en el espacio público, sobre todo en espacios multiculturales.» BCN_L2GD_Professionals

D'altra banda, els professionals comenten com n'és d'important recollir la diversitat cultural als espais comunitaris.

- Les **concepcions negatives** envers la joventut:

«Hi ha la concepció que són joves, que passen de tot.» BCN_L2GD_Professionals

«Al joven o a los adolescentes los ven como muy descontrolados.» BCN_L2GD_JovesNA

«El que fan molesta els veïns.» BCN_L2GD_Famílies

I es reconeix que aquestes concepcions provoquen problemes a l'hora de compartir l'espai durant les festes o les accions de participació.

Joves-comunitat

Es defineix com la percepció de les persones joves envers la comunitat en sentit ampli. Apareixen 6 cites (2,89 % del total de cites de reflexió entorn de la comunitat) concentrades en els perfils de joves. Novament, sobretot emergeix el tema de l'**ús de l'espai públic**:

«Tenemos muchos espacios y muchas plazas, pero se hacen pocas actividades. Es verdad que las cosas están ahí y que hay gente, pero nos sentimos solos. Los turistas están ahí, pero también somos muchos los vecinos.» BCN_L2GD_JovesA

«Hay un campo de futbol cercano y no veo la posibilidad de ir con mis amigos a hacer un partido.» BCN_L2GD_JovesA

I al grup de JNA es parla de la manera de gestionar els equipaments des de l'Administració com a «massa formal», demanant més **autoorganització** i autonomia efectiva.

Entre joves

Aquesta categoria es va definint com la percepció de les persones joves (associades) cap a la mateixa joventut. Aquest codi apareix en 8 cites i suposa un 3,85 % del total de cites de reflexió entorn de la comunitat. Expressen la seva voluntat de viure al barri, i que el barri sigui més de joves que no de persones grans o *guiris*. D'altra banda, també manifesten que fan poca vida al barri i que coneixen més joves d'altres territoris, cosa que xoca amb la visió d'alguns

professionals (amb la percepció que a la joventut del barri li costi sortir-ne). Aquestes persones joves també confirmen que des de les associacions és difícil arribar a altres joves.

Conflicte

Aquest codi apareix en 17 cites i suposa un 8,17 % del total de cites de reflexió entorn de la comunitat. S'identifiquen 4 agents relacionats amb els conflictes al barri:

- Amb l'**Administració local** (Ajuntament), derivat de la dificultat d'obtenir permisos a l'hora de fer activitats (JA). Des del grup de PROF, també es menciona l'estigma que es posa a la joventut i la falta d'escolta, com a elements que generen que les persones joves s'allunyin de l'Administració.
- Amb un cert consens entre joves i famílies, s'identifica conflicte amb el **turisme**:

«Yo no quiero trabajar para los turistas, me da rabia.» BCN_L2GD_JovesA

S'afirma que el turisme excessiu condiona la possibilitat de fer activitats i de moure's pel barri.

- Conflictes que es generen **entre les mateixes persones joves**. En diferents grups es posa l'exemple del Casal de Joves Autogestionat:

«Ha acabat sent excloent i no incloent, per això, perquè és la seu del Cau, si ja no ets del Cau queda una mica estrany d'anar-hi. Si no ets del Cau i hi vas no ho perceben com un lloc obert de benvinguda. [...] va començar a portar un tipus de gent d'una altra escola, del Sant Felip Neri. Si no eres del Sant Felip Neri i no eres d'un determinat entorn...» BCN_L2GD_Famílies

- Conflictes amb un determinat col·lectiu, que s'identifica amb els menors no acompanyats (**MENA**) o s'anomenen «**els coleros**», sobretot en determinats espais públics que es consideren conflictius i perillosos.

Dinàmiques comunitàries: poder

Les relacions de poder a les quals fan referència algunes persones participants (6 cites, 2,89 % del total de cites de reflexió entorn de la comunitat) són sobretot amb l'Ajuntament:

«Acabas topando con la Administración y, si haces cosas que no gustan a la Administración, pues mejor no empoderar, empoderar hasta cierto punto, la Administración no está interesada. Además, si un casal es de la Administración y no está autogestionado, no llega a tanta gente.» BCN_L2GD_JovesA

En el relat de joves i famílies no apareixen mencions al Pla de barris ni a altres estratègies transversals, sinó al contrari: l'Administració i les seves iniciatives es consideren orientades a les persones en risc que viuen al barri. L'Administració sorgeix com a limitadora i dificulta l'organització d'activitats culturals i lúdiques, de manera activa, limitant horaris o per absència: falta de pressupostos, absència d'equipaments o espais per a joves per facilitar usos turístics de les places (excés de terrasses de restauració).

Dinàmiques comunitàries: vincles

S'han categoritzat amb aquest codi les 46 cites (22,11 % del total de cites de reflexió entorn de la comunitat) que fan referència a l'entramat social existent. D'una banda, emergeix el tema de la **falta de cohesió** entre col·lectius, tant per una distància de generació com d'identitat cultural, classe social i interessos. Això emergeix moltes vegades associat amb l'ús dels equipaments i la participació en determinats projectes:

«Me consta que en el Cau no hay personas racistas, pero no hay jóvenes que no sean catalanes o blancos. Entonces veo una clara separación entre los blancos y los otros jóvenes.» BCN_L2GD_JovesA

«Baixar a la plaça a trobar-nos i jugar i coneixe'ns tots, això ha desaparegut completament, això no existeix.» BCN_L2GD_Famílies

«A veces he preguntado a estos jóvenes [d'altres cultures] por qué no van a un casal o a una fiesta del barrio, y no quieren ir porque no se sienten identificados.» BCN_L2GD_JovesA

S'evidencia un cert discurs, entre famílies i persones joves associades, que el barri està poblat per gent que no és «gent del barri», referint-se a persones de fora, *guiris*, estudiants estrangers, etc.:

«El hecho de ver o pensar que en el barrio no vive gente te condiciona. Posiblemente esta percepción viene de nuestros padres, que han visto como la gente del barrio ha ido yéndose, como los vecinos de toda la vida han acabado por marcharse.» BCN_L2GD_JovesA

D'altra banda, també s'identifiquen algunes entitats o projectes que ajuden a formar vincles, com el Cau i el Sindicat d'Estudiants (JA). I les joves associades aporten com les figures professionals representen aquests vincles que comencen a tenir amb la comunitat.

4. Propostes

Als 4 grups de discussió es categoritzen 40 cites com a propostes, siguin canvis o reforços de dinàmiques o activitats existents. Els temes que emergeixen amb més força són els següents:

- Donar més protagonisme a les persones joves i reduir la tutela de les persones adultes, és a dir, promoure un increment de l'autogestió dels equipaments.
- Reforçar les estructures de la comunitat, perquè el vincle de la persona jove sigui amb la comunitat i no amb la figura professional.
- Revisar l'oferta dels equipaments, i oferir recursos que responguin als centres d'interès del jovent i que facilitin la vinculació als recursos esportius, culturals i socials del territori.
- Establir ponts entre educació formal i no formal, que permetin atendre un sector més ampli de la joventut i treballar des del barri amb la gent que encara estudia al barri.
- Promoure activitats per facilitar la interrelació entre grups de joves, i evitar les dinàmiques actuals de segregació per perfils culturals o de procedència: música, dansa, tornejos esportius, etc.
- Fer més xarxa entre equipaments, espais de trobada entre professionals. Organitzar esdeveniments conjuntament.
- Comunicar de manera efectiva la disponibilitat i l'obertura real dels espais i els equipaments. Millorar les estratègies per difondre i donar a conèixer a tota la població els serveis existents.
- Facilitar els tràmits administratius per a la gestió d'activitats. Facilitar l'organització d'activitats a la via pública. Flexibilitzar els horaris per a la realització d'actes al carrer i incrementar el finançament d'activitats autogestionades.
- Recuperar els espais públics per a les persones que viuen al barri, que el barri no només sigui un parc temàtic per als turistes. Evitar que els joves hagin de sortir del barri per a la pràctica esportiva espontània (*skateparks*, bàsquet, futbol, etc.).
- Millorar la seguretat als parcs i els espais públics per facilitar la diversificació de perfils de joves al carrer.

5. Síntesi

Els resultats obtinguts en aquest informe de grups de discussió es triangularan amb els resultats obtinguts en l'informe d'entrevistes portades a terme amb joves de la mateixa comunitat i amb l'informe de relats de vida que també s'han fet amb diferents agents. La síntesi d'aquest treball és la que dona lloc a l'*Informe de comunitat: Ciutat Vella (Barcelona)*. Tots aquests documents són accessibles en obert al Dipòsit Digital de la UdG.

6. Bibliografia

- FÀBREGUES, S.; MENESES, J.; RODRÍGUEZ-GÓMEZ, D.; PARÉ, M. H. (2016). *Técnicas de investigación social y educativa*. Editorial UOC.
- MATON, K. I. (2008). «Empowering community settings: Agents of individual development, community betterment, and positive social change». *American Journal of Community Psychology*, núm. 41 (1-2), p. 4-21. <https://doi.org/10.1007/s10464-007-9148-6>
- STEWART, D. W.; SHAMDASANI, P. N. (2007). *Focus groups: Theory and practice*. 2a ed. Sage.
- STEWART, D. W.; SHAMDASANI, P. N.; ROOK, D. W. (2007). «Applied social research methods series: vol. 20». *Focus groups: Theory and practice*. 2a ed. Sage Publications, Inc.

Annex 1. Guió grups de discussió

Nombre de participants: entre 6 i 10

Nombre d'investigadors/ores: entre 2 i 3

Temps estimat: entre 1,5 i 2 h

Estructura de la sessió:

- a) Benvinguda als assistents i signatura dels consentiments informats
- b) Ronda de presentacions
- c) Explicació dels objectius de la recerca
- d) Explicació dels objectius del grup de discussió i del funcionament del grup
- e) Inici del grup
- f) Tancament del grup
- g) Agraïment de la participació i explicació del retorn dels resultats

a) Benvinguda als assistents i signatura dels consentiments informats

Portar impresos els consentiments informats.

b) Ronda de presentacions

Abans de començar la ronda de presentacions, cal informar que la sessió serà gravada.

A la ronda de presentacions es demana que diguin el seu nom i cognom i el càrrec (en el cas dels professionals) o l'entitat a la qual representen (en cas de les persones joves associades) (anirà bé per identificar les persones en les transcripcions).

c) Explicació de la recerca HEBE

El Projecte HEBE està liderat per la Universitat de Girona i a l'equip de recerca hi participen investigadors i investigadores de tres universitats més: la Universitat Autònoma de Barcelona, la Universitat de Barcelona i la Universitat Autònoma de Madrid. Des del 2014 estem treballant sobre l'empoderament juvenil. Primer, vam centrar-nos a identificar quins eren els processos, els moments i els espais d'empoderament juvenil; després, vam analitzar els factors potenciadors i limitadors d'aquest empoderament des de la mirada dels educadors, i ara pretenem analitzar com la comunitat contribueix a l'empoderament juvenil. Per treballar aquest últim eix, ens centrem en l'estudi de tres comunitats: el districte de Ciutat Vella de Barcelona, Girona i Celrà.

L'objectiu general és analitzar i optimitzar els processos i els recursos de la comunitat per a l'empoderament juvenil, amb les idees específiques següents:

1. Identificar els processos i els recursos que la comunitat articula i aplica per facilitar l'empoderament juvenil.
2. Analitzar la percepció i la valoració que la comunitat té sobre la joventut i els seus processos d'empoderament.
3. Proposar estratègies d'acció socioeducativa per afavorir l'empoderament juvenil comunitari.

d) Explicació dels grups de discussió i els objectius que tenen aquests grups

El grup de discussió (GD) busca crear, de manera conjunta, un significat entorn de la contribució de la comunitat a l'empoderament juvenil. Pot ser de gran ajuda per extreure'n diversitat de perspectives i aprofundir entorn d'aquest tema en particular.

A cada comunitat es fan 4 GD d'entre 6 i 10 persones, que ens permeten obtenir discursos complementaris sobre la contribució de la comunitat a l'empoderament juvenil:

- GD 1: persones joves organitzades de la comunitat
- GD 2: persones joves no organitzades de la comunitat
- GD 3: agents socioeducatius de la comunitat (professors, educadors, metges, policies, etc.)
- GD 4: pares, mares o tutors de joves de la comunitat

El grup de discussió ha de durar aproximadament entre 1,5 i 2 hores.

e) Inici de la discussió

Empoderament: procés que incrementa les possibilitats que una persona pugui decidir i actuar de manera conseqüent sobre tot allò que afecta la seva vida, participar en la presa de decisions i intervenir de manera compartida i responsable pel que fa a la col·lectivitat de la qual forma part. Això

requereix dues condicions: que la persona vagi adquirint i desenvolupant una sèrie de capacitats personals (coneixements, actituds, aptituds, destreses, etc.) i que el context li faciliti exercir efectivament aquestes capacitats.

Comunitat: unitat territorial, ambiental i sociocultural que vincula les persones a partir de certs elements, entre elles o per adscripció geogràfica. En aquest cas, s'equipara la comunitat a un barri o a una població, amb les seves extensions virtuals a través de webs, blogs i xarxes socials.

	Possibles preguntes
Joves	<p>Pregunta genèrica inicial:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Us considereu persones empoderades? <ol style="list-style-type: none"> 1. Què és per a vosaltres la comunitat? 2. Creieu que podeu comptar amb la comunitat per satisfer els vostres interessos o necessitats? 3. Què enteneu per participar en la comunitat? <p><u>Àmbit descriptiu</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Coneixeu els recursos comunitaris que teniu a l'abast? Els utilitzeu? Per a què? I els qui no, per què no els utilitzeu? 5. Quan teniu alguna inquietud o voleu fer alguna cosa o activitat, on aneu? Amb qui i amb què compteu per fer-ho? <p><u>Àmbit valoratiu</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Com valoreu els recursos (espais, suports, relacions, etc.) que teniu per satisfer les vostres necessitats individuals o col·lectives? Quins han estat els més importants per al vostre empoderament? Per què? Són suficients? Adequats? Eficaces? Com es podrien millorar? Quin suport heu rebut per part dels professionals de joventut (tècnics, dinamitzadors, etc.)? 7. Com valoreu la dinàmica actual de les persones joves dins la comunitat (associacions, participació, etc.)? 8. Teniu ganes d'involucrar-vos en el que passa a la vostra comunitat? Per què? Què aporteu a la comunitat? 9. Quina percepció té la comunitat de vosaltres? Us sentiu escoltats? Es té en compte el que dieu? Es confia en vosaltres? <p>Com valoreu la relació entre el jovent i la resta de la comunitat?</p> <p><u>Àmbit propositiu</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 10. Quins canvis o transformacions hauria de fer la comunitat perquè pugueu prendre més decisions i actuar més activament al territori? 11. Quin tipus d'iniciatives o recursos s'haurien de potenciar?
Professionals	<p>Pregunta genèrica inicial:</p> <ol style="list-style-type: none"> 12. Les persones joves poden comptar amb la comunitat per satisfer els seus interessos o necessitats i per empoderar-se? <p><u>Àmbit descriptiu</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 13. Quins són els recursos que tenen a l'abast les persones joves? Els utilitzen? Per a què? I les que no els utilitzen, per què no ho fan?

	<p>14. Quan tenen una inquietud individual o col·lectiva, què solen fer? A on van? Amb qui i amb què poden comptar?</p> <p><u>Àmbit valoratiu</u></p> <p>15. Com valoreu els recursos juvenils (espais, suports, relacions, etc.) de la comunitat? Són suficients, adequats i eficaços? Quins són els recursos que poden contribuir més a l'empoderament juvenil? Per què?</p> <p>16. Com valoreu la dinàmica actual del jovent dins la comunitat (associacions, participació, etc.)?</p> <p>17. Quina percepció té la comunitat de les persones joves? Se les escolta? Com valoreu la relació entre les persones joves i la resta de la comunitat?</p> <p>18. Què aporten o poden aportar les persones joves a la comunitat? Se les encoratja a fer aquestes aportacions?</p> <p><u>Àmbit propositiu</u></p> <p>19. Quins canvis o transformacions hauria de fer la comunitat perquè les persones joves tinguin més fàcil empoderar-se?</p> <p>20. Quin tipus d'iniciatives o recursos s'haurien de potenciar?</p>
<p>Famílies</p>	<p>Pregunta genèrica inicial:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Les persones joves poden comptar amb la comunitat per satisfer els seus interessos i necessitats i per empoderar-se? <p><u>Àmbit descriptiu</u></p> <p>21. Quins són els recursos que tenen a l'abast les persones joves? Els utilitzen? Per a què? I les que no els utilitzen, perquè no ho fan?</p> <p>22. Quan tenen una inquietud individual o col·lectiva, què solen fer? A on van? Amb qui i amb què poden comptar?</p> <p><u>Àmbit valoratiu</u></p> <p>23. Com valoreu els recursos juvenils (espais, suports, relacions, etc.) de la comunitat? Són suficients, adequats i eficaços? Quins són els recursos que poden contribuir més a l'empoderament juvenil? Per què?</p> <p>24. Com valoreu la dinàmica actual del jovent dins la comunitat (associacions, participació, etc.)?</p> <p>25. Quina percepció té la comunitat de les persones joves? Se les escolta? Com valoreu la relació entre les persones joves i la resta de la comunitat?</p> <p>26. Què aporten o poden aportar les persones joves a la comunitat? Se les encoratja a fer aquestes aportacions?</p> <p><u>Àmbit propositiu</u></p> <p>27. Quins canvis o transformacions hauria de fer la comunitat perquè les persones joves tinguin més fàcil empoderar-se?</p> <p>28. Quin tipus d'iniciatives o recursos s'haurien de potenciar?</p>

Annex 2. Codis i definicions

Categories/ Code groups	Número de codi i codi	Definició
Dimensions de l' empoderament (individuals o col·lectives/comunitàries)	1. Autoestima	L'autoestima és una actitud positiva cap a un mateix que permet apreciar-se i valorar-se.
	2. Autonomia	L'autonomia és la capacitat de dotar-se d'objectius i normes propis de comportament que possibiliten prendre iniciatives, emprendre accions i autogestionar.
	3. Capacitat crítica	La capacitat crítica és la capacitat de formular arguments propis i de confrontar-los amb idees externes.
	4. Eficàcia	L'eficàcia és la capacitat d'assolir els objectius o els efectes desitjats.
	5. Identitat comunitària	La identitat comunitària és la consciència de compartir elements socioculturals amb un grup que s'identifica com a comunitat.
	6. Metaaprenentatge	El metaaprenentatge s'assoleix en ser conscient que s'aprèn a partir d'aprenentatges previs.
	7. Participació	La participació consisteix a ser part d'alguna cosa o prendre-hi part.
	8. Responsabilitat	La responsabilitat és la capacitat d'assumir i dur a terme les tasques encomanades i les decisions pròpies, i acceptar les conseqüències que se'n derivin.
	9. Treball en equip	El treball en equip és la interacció d'un grup de persones que, de manera intencionada, col·laboren per aconseguir un objectiu comú.
Descripció de la comunitat	10. Espais i equipaments	Espais físics disponibles (no necessàriament dissenyats per a joves) que es fan servir per a joves (centres cívics, centres educatius, carrer, places, etc.).
	11. Programes i serveis	Estratègies i actuacions coordinades destinades o liderades per la joventut en la comunitat (Administració, entitats, associacions, etc.).

	12. Espai virtual	Espais virtuals i xarxes socials (canals de YouTube, TikTok, comptes de Twitter, etc.) liderats per persones joves o adreçats principalment a persones joves.
	13. Moments	Espai temporal on tenen lloc fets importants per al desenvolupament de les persones joves.
	14. Recursos	Recursos econòmics i materials (no humans) disponibles o no disponibles.
	Agents 15. Professionals/referents 16. Grup d'iguals 17. Família 18. Administració 19. Altres agents (col·lectius, moviments, associacions)	Persones o col·lectius que actuen com a referents per al jovent i que prenen un paper rellevant en el seu desenvolupament.
Valoració de la comunitat	20. Factors limitadors	Elements de la comunitat que generen un impacte negatiu per a l'empoderament juvenil. Poden ser tant individuals com col·lectius i externs o interns.
	21. Factors potenciadors	Elements de la comunitat que generen un impacte positiu per a l'empoderament juvenil. Poden ser tant individuals com col·lectius i externs o interns.
	Diàleg intergeneracional 22. Comunitat_Joves 23. Joves_Comunitat 24. Joves_Joves 25. Conflictes	<ul style="list-style-type: none"> — Percepció de la comunitat envers les persones joves. — Percepció de les persones joves envers la comunitat. — Percepció de les persones joves envers la joventut o altres persones joves. — Identificació del conflicte.
	Dinàmiques comunitàries 26. Poder 27. Vincles	Valoració de l'entramat social existent, vincles que s'estableixen i distribució del poder entre ells.
	Estratègies i noves propostes de comunitat per a l'empoderament juvenil 28. Canvi 29. Reforç	Canvis o transformacions que hauria de fer la comunitat, o iniciatives o elements que s'haurien de reforçar per afavorir l'empoderament juvenil (les necessitats poden ser interpretades en clau de proposta).

Dades de contacte:

hebe@udg.edu

@ProyectoHebe

<https://www.projectehebe.com>

